

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας

Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 14^ο, Αρ. 53. Ιανουάριος - Μάρτιος 2013

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 14^ο, Τεύχος 53^ο, Ιανουάριος-Μάρτιος 2013
Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθυντής: Π.Λεούσης.

Συντακτική Επιτροπή: Π.Λεούσης, Π.Καγκελάρης, Θ. Απέργης

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση. Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr, <http://themaphila.blogspot.com>

Υπεύθυνος τυπογραφείου: "NO+ADO", Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ
Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 15. Εγγραφή € 5.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

Γράμμα του προέδρου	1	Editorial	1
Ο υπέροχος κόσμος της οπερέτας	2	The magnificent world of the operetta	2
Η βασιλόπιτα του 2013	15	Our society's celebration for the New Year	15
Χειροσφαίριση	16	The handball	16
Η χελώνα <i>Mauremys mutica</i>	18	The turtle <i>Mauremys mutica</i>	18
Η ναυμαχία του Τσεσμέ	19	The sea fight of Çeşme	19
Αναδρομή στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις	20	History of the Hellenic philatelic exhibitions	20
Η νόσος του Αλτσχάιμερ	23	Alzheimer's disease	23
Ιπποφαγία	24	Horse slaughter	24
Δράκων, ένα παράξενο δέντρο	27	The dragon tree	27
Γκαλίνα Ουλάνοβα	28	Galina Ulanova	28
Ένα παζάρι αποκλειστικά για παιδιά	29	A bazaar exclusively for children	29
Ανοιχτή Επιστολή: <i>Ειδικά γραμματόσημα</i>	30	Open letter: <i>Special stamps</i>	30
Η Κύπρος, νικήτρια του Βραβείου "Γ. Μενουχίν"	33	Cyprus, winner of Hehudi Menuhin Trophy	33
Κοκοφοίνικας και κόπρα	34	Coconut tree and copra	34
Σέρλοκ Χολμς: Αναζητώντας το δολοφόνο!	36	Sherlock Holmes: Detecting the killer!	36
Δικά μας και δικά σας νέα	38	Philatelic news	38
Ντεντεναμούν, μία υπέροχη μούμια	40	Denytenamun, a superb mummy	40
Αχ! Αυτό το πλάνο	41	Thematic plans	41
Νέες εκδόσεις Ελλάδας - Κύπρου	42	New issues of Greece, Cyprus	42

Εικόνα εξωφύλλου: Γραμματόσημα από το άρθρο "Ο υπέροχος κόσμος της οπερέτας".

THE THEMATIC PHILATELIST

Quarterly Journal. Year 14th. No 53, January-Mars 2013

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, P. Cangelaris, Th. Apergis

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31- 210-2825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr, <http://themaphila.blogspot.com>

The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 15. New members' subscription € 5

Διοικητικό Συμβούλιο 2011-2013 Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού

Παντελής Λεούσης Πρόεδρος,
Παναγιώτης Καγκελάρης Αντιπρόεδρος,
Σπύρος Παπαγιάννης Γεν. Γραμματέας,
Αλέκος Ιατρίδης Ταμίας,
Βασίλης Αγραφιώτης Έφορος,
Θανάσης Απέργης (Θεσσαλονίκη) μέλος,
Αριστομένης Καλυβιώτης (Καρδίτσα) μέλος.

Εξελεγκτική επιτροπή:
Βασίλης Αποστολόπουλος
Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος
Ευάγγελος Ολύμπιος

- Καταλαβαίνω...

Τώρα που βγήκαν τα αυτοκόλλητα γραμματόσημα, δεν με χρειάζεσαι πια!

Ο Θεματικός φιλοτελιστής έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:
EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012 Μεγάλο Αργυρό,

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας και το blog:

www.thematic-philatelist.gr

<http://themaphila.blogspot.com>

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι,

Η νέα χρονιά μας έφερε χαρμόσινα μηνύματα. Μηνύματα αισιοδοξίας που ο ελληνικός φιλοτελικός κόσμος έχει απόλυτη ανάγκη. Αν μάλιστα αυτά έχουν συνέχεια, τότε μπορούμε να μιλάμε για ένα καλύτερο φιλοτελικό αύριο στη χώρα μας.

Ένα από τα σημαντικότερα είναι η υπόσχεση του Μ. Δασκαλάκη, Γ. Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (στην εποπτεία του οποίου ανήκει εφεξής το Ταχυδρομικό και Φιλοτελικό Μουσείο της Αθήνας), για συμμετοχή εκπροσώπου της ΕΦΟ στην επιτροπή παραλαβής και παράδοσης των φιλοτελικών/ταχυδρομικών αντικειμένων του Μουσείου. Ο κ. Δασκαλάκης πρότεινε μάλιστα τη συμμετοχή και ενός τεχνικού συμβούλου από τον φιλοτελικό κόσμο. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με την προοπτική της μελλοντικής ψηφιοποίησης αυτών των θησαυρών, οι περισσότεροι από τους οποίους μας είναι άγνωστοι, θα δημιουργήσει νέες προοπτικές στη φιλοτελική μελέτη και γνώση.

Ένα εξίσου μεγάλης σημασίας γεγονός είναι και τα εγκαίνια του ιδιόκτητου γραφείου της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας. Αυτός ο καλαίσθητος μικρός χώρος που θα στεγάζει εφεξής τις συνεδριάσεις των Δ.Σ. της ΕΦΟ, απαλλάσσει τις διοικήσεις της από το βραχνά της μηνιαίας καταβολής του ενοικίου και απελευθερώνει τα όποια ποσά εξοικονομούνται για επωφελείς φιλοτελικές δραστηριότητες. Τιμή σε όσους είχαν την πρωτοβουλία και σε όσους συνέβαλαν σε αυτή την επιτυχημένη προσπάθεια!

Αλλά και η επικείμενη επανέκδοση του ιστορικού περιοδικού "Το Γραμματόσημο", οργάνου της Φιλοτελικής Εταιρείας Αθηνών, συνιστά λόγο αισιοδοξίας. Η παρουσία νέων φιλοτελικών εντύπων στη χώρα μας μόνο καλό μπορεί να προοιωνίζεται.

Ωστόσο, υπάρχει ένα ακόμα γεγονός, ήσσονος φαινομενικά σημασίας, που μπορεί να έχει σημειολογική αξία μεγάλου μεγέθους. Η πρώτη σειρά που κυκλοφόρησαν τα Ελληνικά Ταχυδρομεία το 2013 είναι ονομαστικής αξίας μόνο 1.20 Ευρώ!

Τα ερωτήματα που γεννώνται μετά από αυτό είναι πολλά. Αλλάζει άραγε η μέχρι τώρα εκδοτική πολιτική των "υπερτροφικών" ονομαστικών αξιών; Αυτών που αντί να βοηθούν στην προσέλκυση νέων συλλεκτών, έχουν απομακρύνει πολλούς από τους παλαιότερους; Η απόφαση αυτή είναι εμπορικής μορφής ελιγμός, απόρροια της μεγάλης οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει η χώρα μας; Πρόκειται για "μέτρο" που θα έχει συνέχεια ή είναι προσωρινό, μέχρι να αποκατασταθεί η οικονομική ομαλότητα, οπότε θα εμφανιστούν και πάλι οι κλάσεις των 3, 4, ή και 6 Ευρώ;

Όπως και να έχει το πράγμα, αυτό καθαυτό το γεγονός αξίζει χαιρετισμού. Αν μάλιστα αποκτήσει μονιμότερο χαρακτήρα και ακολουθήσει τα εκδοτικά πρότυπα των άλλων χωρών, τότε θα κερδίσει και τον ενθουσιασμό μας. Για να μπορούν να αγοράζουν γραμματόσημα περισσότεροι. Για να μην είναι το χόμπι της συλλογής γραμματοσήμων αποκλειστικό προνόμιο των ευπόρων.

Υγεία και χαρά σε όλους!

Ο πρόεδρος

Ο υπέροχος κόσμος της οπερέτας

του Παντελή Λεούση

Το παρόν άρθρο παρουσιάστηκε με τη μορφή ομιλίας στις 21 Ιανουαρίου 2013 στο Ταχυδρομικό & Φιλοτελικό Μουσείο της Αθήνας, στα πλαίσια της γιορτής κοπής της βασιλόπιτας που συνεόρτασε ο Σύλλογός μας με τους "Φιλοτελιστές των Αθηνών". Η ομιλία είχε διανθιστεί με ψηφιακά οπτικά και ηχητικά μουσικά παραδείγματα.

Η οπερέτα γεννήθηκε γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα από τη γαλλική κωμική όπερα (opéra comique). Γεννήθηκε για να ικανοποιήσει την ανάγκη για ένα σύγγραφο και ανάλαφρο έργο, σε αντίθεση με την κωμική όπερα που τα χρόνια εκείνα γινόταν όλο και περισσότερο σοβαρή και βρισκόταν σε περίοδο παρακμής.

Όπως όλοι γνωρίζουμε υπάρχουν δύο είδη όπερας: Η Opera seria (σοβαρή όπερα) και η Opera buffa (Opéra Bouffe ή opéra comique, στα γαλλικά).

Αυτή η δεύτερη, γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα, από αμιγώς κωμική όπερα που θα έπρεπε να είναι, με τον καιρό είχε γίνει κάτι διαφορετικό. Ο κωμικός της χαρακτήρας είχε μετεξελιχθεί σε έναν τύπο "ουμανιστικού μουσικού θεάτρου", προσεγγίζοντας περισσότερο την ρεαλιστική εικόνα της "πραγματικής ζωής", παρά το ανάλαφρο μουσικό έργο που θα προσέφερε διασκέδαση στο μουσικό κοινό. Η κωμική όπερα είχε γίνει ένας συνδυασμός τραγωδίας και κωμωδίας, όπως συνέβαινε και στα έργα του Σαίξπηρ μερικώς αιώνες νωρίτερα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η γνωστή όπερα *Κάρμεν* του Μπιζέ. Είχε γραφτεί το 1875 ως κωμική όπερα. Είναι όμως γεμάτη δολοπλοκίες και ίντριγκες, και τελειώνει με τραγικό τρόπο. Η τσιγγάνα Κάρμεν αφήνει το νεανικό της έρωτα Χοσέ όταν αυτός καλείται να υπηρετήσει την πατρίδα, και πέφτει στην αγκαλιά του γοητευτικού ταυρομάχου Εσκαμίλο. Τελικά η Κάρμεν πέφτει

νεκρή από το μαχαίρι του απατημένου συντρόφου της. Αναρωτιέται επομένως κανείς αν πρόκειται για κωμωδία ή τραγωδία.

Η οπερέτα, που είναι το υποκοριστικό της λέξης "όπερα" και στην κυριολεξία σημαίνει "εργάκι", είναι το μουσικό είδος που συνδυάζει την κωμωδία, το τραγούδι και, συνήθως, το χορό. Τις περισσότερες φορές είναι μικρότερης διάρκειας από μια όπερα και διακρίνεται για τον ανάλαφρο και διασκεδαστικό της χαρακτήρα.

Βέβαια, στα μάτια πολλών μουσικόφιλων, πουριτανών της μουσικής, η οπερέτα είναι λιγότερο "σοβαρό" μουσικό είδος. Αρκετοί μάλιστα την απαξίωναν.

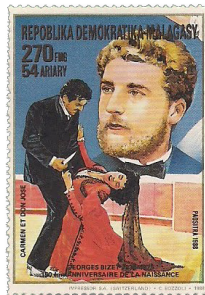
Χαρακτηριστικό είναι το ρηθέν του Γάλλου συνθέτη Καμίλ Σεν Σανς (Camille Saint-Saëns), ο οποίος περιγράφει την οπερέτα ως "*κακοφτιαγμένη θυγατέρα της κωμικής όπερας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι κακοφτιαγμένες κόρες είναι πάντα χωρίς χαρίσματα!*".

Αυτές οι κατακρίσεις δεν εμπόδισαν ωστόσο την οπερέτα από του να γίνει αγαπημένο είδος για εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Όλες οι λυρικές σκηνές παγκοσμίως ανεβάζουν οπερέτες με αρκετά μεγάλη συχνότητα, σε σχέση με την όπερα που είναι το κυρίαρχο σκηνικό μουσικό είδος.

Τα σενάρια της όπερας και οπερέτας, αυτά που είναι γνωστά με τον ιταλικό όρο λιμπρέτι, περιλαμβάνουν μεγάλα τμήματα πρόζας. Στην

Από την όπερα *Κάρμεν*. Η Κάρμεν χορεύει για τον Εσκαμίλο, ενώ, δεξιά, ο απατημένος Χοσέ την μαχαιρώνει υπό το βλέμμα του ...συνθέτη Ζορζ Μπιζέ!

οπερέτα, πολλοί από τους διαλόγους ομιλούνται όπως στο θέατρο, αντίθετα με την όπερα, στην οποία οι διάλογοι, όταν δεν αποτελούν μέρη μιας άριας, εκτελούνται τραγουδιαστά και ονομάζονται ρεσιτατίβι (recitativi). Μία ακόμα διαφορά είναι ότι οι διάλογοι της οπερέτας δεν έχουν συνήθως μουσική συνοδεία, αντίθετα με την όπερα.

Οι περισσότεροι ερευνητές παραδέχονται ότι η δημιουργία αυτού του νέου μουσικού είδους πρέπει να χρωθεί στον Γάλλο Φλοριμόν Ρονζέ (Florimond Ronger, 1825–1892) που έμεινε γνωστός με το ψευδώνυμο Ερβέ (Hervé). Ο Ηρνέ ήταν συνθέτης, λιμπρετίστας, διευθυντής ορχήστρας και σκηνογράφος. Άρχισε την καριέρα του σαν συνθέτης το 1842 με τη μικρή διάρκειας μουσική κωμωδία *L'Ours et le racha* (Η αρκούδα και ο πασάς), βασισμένη σε ένα λαϊκό θέαμα τύπου βαριετέ. Το συνέθεσε για να παρουσιαστεί από τους τροφίμους ενός φρενοκομείου, μετά τη διαπίστωση ότι οι πιο επικίνδυνοι από αυτούς ηρεμούσαν ακούγοντας μουσική. Με τη σύνθεση αυτή, ο Ερβέ έγινε ο πατέρας της οπερέτας και ένας από τους πρωτοπόρους μουσικοθεραπευτές.

Μετά από μία σειρά μουσικών έργων που προσέγγιζαν προοδευτικά το νέο μουσικό είδος που πήρε το όνομα "οπερέτα", το 1883 ο Ηρνέ συνέθεσε την *Mam'zelle Nitouche*, η οποία υπήρξε κορωνίδα του έργου του. Η *Mam'zelle*

Nitouche ήταν και η πρώτη οπερέτα που παίχτηκε στην Ελλάδα.

Υπάρχουν ωστόσο πολλοί ιστορικοί της μουσικής που θεωρούν ότι η οπερέτα έχει τις πηγές της σε πολύ παλαιότερες εποχές. Για παράδειγμα, τον 13ο αιώνα ο Γάλλος Αντάμ ντε λα Αλ (Adam de la Halle) έγραψε τη μουσική κωμωδία *Το παιχνίδι του Ρομπέν και της Μαριόν* (Le Jeu de Robin et Marion), με παρόντα πολλά από τα θεατρικά και μουσικά οπερετικά στοιχεία.

Αλλά και σκηνικές μουσικές συνθέσεις του Esprit Auber, όσο και των François Adrien Boieldieu και Adolphe Adam του 18ου – αρχών του 19ου αιώνα, έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά.

Αυτός όμως που ανέπτυξε και ανέδειξε την οπερέτα, προσδιόρισε τους κανόνες της και την κατέστησε δημοφιλή στο κοινό ήταν ο Γάλλος Ζακ Όφεμπαχ (Jacques Offenbach). Ήταν αυτός που της έδωσε τεράστια δημοτικότητα και υπήρξε κυρίαρχος τους είδους καθ' όλη τη διάρκεια της Δεύτερης Αυτοκρατορίας (1852–70).

Ο Όφεμπαχ άρχισε το 1855 με τρεις μονόπρακτες οπερέτες σύντομης διάρκειας που γνώρισαν αμέσως επιτυχία. Όχι όμως την τεράστια επιτυχία που γνώρισε η πρώτη κανονικής διάρκειας οπερέτα του *Ορφέας στον Άδη* (Orphée aux enfers), το 1858.

Ο αέρας αυτής της μεγάλης επιτυχίας τον

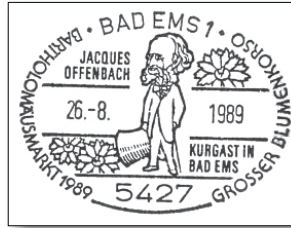
Αντάμ ντε λα Αλ, Εσπρί Ομπέρ και Αντόλφ Αντάμ (εκονίζεται σκηνή από το μπαλέτο *Γκιζέλ*, το αριστούργημά του). Και οι τρεις έγραψαν κωμικές όπερες που προσομοιάζουν στην κατοπινή οπερέτα.

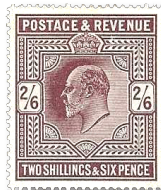
Ο Όφενπαχ ήταν αυτός που ανέδειξε και καθιέρωσε την οπερέτα.
Στα γραμματόσημα διακρίνονται σκηνές από τα έργα του *Ορφέας στον Άδη* και *Παρισινή ζωή* (δεξιά).

οδήγησε στη σύνθεση πολλών άλλων σημαντικών έργων. Ειδικά οπερέτες συνέθεσε συνολικά 107, μεταξύ των οποίων τις *Η Ωραία Ελένη* (La belle Hélène, 1864), *Κυανοπύγων* (Barbe-bleue), *Η ζωή στο Παρίσι* (La Vie parisienne, 1866) από όπου και το περίφημο *Καν καν*, κλπ.

Αυτό που χαρακτηρίζει τις οπερέτες του Όφενπαχ είναι ο γκροτέσκος τρόπος με τον οποίο απεικονίζει τη ζωή και ο ιδιαίτερα αλλοπρόσαλλος, ελαφρός, όσο και τολμηρός τρόπος με τον οποίο το πραγματοποιεί, προσεγγίζοντας και αυτά τα όρια της πορνογραφίας. Μία ωραία εικόνα του τρόπου που λειτουργούσαν οι οπερέτες του Όφενπαχ μας δίνει ο Εμίλ Ζολά στο μυθιστόρημά του *Νανά*, στο οποίο περιγράφει τη σταδιοδρομία της Νανάς, παίρνοντας σαν πρότυπο τη ντίβα σοπράνο και πόρνη πολυτελείας της εποχής Ορτάνς Σνάιντερ (Hortense Schneider), πρωταγωνίστρια των έρ-

Καρικατούρα του Όφενπαχ σε γερμανική σφραγίδα.

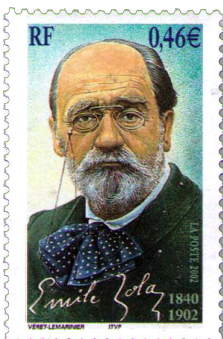

Εδουάρδος Γ' και Ναπολέων Γ'.
Και οι δύο πέρασαν από τις κρεβατοκάμαρες της Σνάιντερ και Πιρλ, αντίστοιχα.

γων του Όφενπαχ. Σημειωτέον ότι η Σνάιντερ, μεταξύ άλλων, ήταν και ερωμένη του μετέπειτα βασιλιά της Αγγλίας Εδουάρδου Ε'.

Αυτή η εικόνα παράστασης οπερέτας τύπου Όφενπαχ που περιγράφει ο Ζολά εξηγεί και το γεγονός ότι το θέατρο ήταν κάθε βράδυ γεμάτο, κυρίως από άνδρες. Όλα αυτά τα πικάντικα άρεσαν ιδιαίτερα στους νέους της ανοικτής παρισινή κοινωνίας.

Ωστόσο, και αυτή η ανεκτική κοινωνία του Παρισιού είχε τα όριά της. Ο τολμηρός, άκρως ερωτικός τρόπος με τον οποίο εκτελούνταν οι οπερέτες του Όφενπαχ, με αστέρες του τύπου της Σνάιντερ, άρχισαν να σκανδαλίζουν και να ενοχλούν το μεγάλο κοινό. Στο μεταξύ στο θέατρο του Όφενπαχ ήρθε να προστεθεί και μία ακόμη πόρνη πολυτελείας, η θρυλική Κόρα Πιρλ (Cora Pearl), η οποία χρέωνε τη νυχτερινή συντροφιά της για μερικές χιλιάδες

Ο Εμίλ Ζολά, στο μυθιστόρημα *Νανά*, χρησιμοποιεί σαν πρότυπο την σοπράνο και πόρνη πολυτελείας Ορτάνς Σνάιντερ. Αλλά και η Κόρα Πιρλ, άλλη διάσημη ετέρα, χρησιμοποιήθηκε από τον Όφενπαχ.

Εμανιέλ Σαμπριέ και Αντρέ Μεσαζέ. Έγραψαν ωραιότερες οπερέτες.

ρας, μεγάλες θεατρικές αίθουσες όπερας πήραν τη θέση των μικρών ιδιωτικών θεάτρων και οι γαλλικές τολμηρού τύπου οπερέτες άρχισαν να εκτελούνται πιο ήπια, στο κλασικό ύφος που τις γνωρίζουμε στις μέρες μας.

Στο δρόμο που άνοιξε ο Όφενμπαχ ακολούθησαν πολλοί άλλοι αξιόλογοι Γάλλοι συνθέτες οπερέτας, με σπουδαιότερους τους Charles Lecocq, André Messager, Emmanuel Chabrier κ.ά.

Ενώ η γαλλική οπερέτα κυριάρχησε και μοнопώλησε το ενδιαφέρον του κοινού όλο σχεδόν το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, με την είσοδο στον 20ο έχασε τη σπουδαιότητά της. Οι παρισινές θεατρικές σκηνές άρχισαν να προτιμούν τη βιεννέζικη οπερέτα, η οποία είχε στο μεταξύ καθιερωθεί και είχε γίνει δημοφιλής σε όλη την Ευρώπη.

Στο μεταξύ, μόλις οι Βιεννέζοι άκουσαν τις πρώτες οπερέτες του Όφενμπαχ ενθουσιάστηκαν. Στη χώρα όπου η μουσική μεγα-

σημερινά ευρώ! Από το κρεβάτι της πέρασε η πιο υψηλή αριστοκρατία της Δεύτερης Αυτοκρατορίας. Μεταξύ αυτών ο πρίγκιπας Ναπολέων, ετεροθαλής αδελφός του αυτοκράτορα Λουδοβίκου-Ναπολέοντα, ο ίδιος ο Ναπολέων Γ', ο πρίγκιπας της Οράγγης διάδοχος του θρόνου της Ολλανδίας, δούκες, κόμητες... Τα πλουσιοπάροχα δώρα όλων αυτών κατέστησαν την Πιρλ την πλουσιότερη ετέρα της εποχής. Όταν πρωταγωνίστησε το 1867 σε μία σκηνική αναβίωση της οπερέτας του Όφενμπαχ *Ορφέας στον Άδη*, φορούσε μία τουαλέτα καλυμμένη εξ ολοκλήρου με διαμάντια.

Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αντιδράσεων από μέρος του μεγάλου κοινού.

Με τον καιρό η οπερέτα άρχισε να εξαπλώνεται και να κατακτά τις μεσαίες και κατώτερες τάξεις, με συνέπεια την απομάκρυνση από τη χυδαιότητα των ερμηνειών. Έγινε πιο "σοβαρή" και πιο "νοσταλγική". Οι ελαφρές στα ήγη και στη φωνή τραγουδίστριες που πρωταγωνιστούσαν αντικαταστάθηκαν από τραγουδίστριες της όπε-

ρα, μεγάλες θεατρικές αίθουσες όπερας πήραν τη θέση των μικρών ιδιωτικών θεάτρων και οι γαλλικές τολμηρού τύπου οπερέτες άρχισαν να εκτελούνται πιο ήπια, στο κλασικό ύφος που τις γνωρίζουμε στις μέρες μας.

Ο φον Σουπέ και σκηνή από την *Όμορφη Γαλάτεια*.

Ο Καρλ Μιλέκερ. Αριστερά, η κύρια φιγούρα της οπερέτας του *Ζητιάνος φοιτητής*.

Γιόχαν Στράους ο νεότερος. Η μεγαλύτερη φυσιογνωμία της βιεννέζικης οπερέτας.

λούργησε και μεγαλουργεί, όπου ένα από τα μεγαλύτερα δημόσια έσοδα προέρχεται από το μουσικό πολιτισμό, στη χώρα που αναδείχτηκαν οι Μότσαρτ, Χάιντν, Σούμπερτ, Μπρούκνερ, Μάλερ, Σένμπεργκ και πολλοί ακόμη, το μουσικό ένστικτο λειτούργησε άμεσα και αντιλήφτηκε τη σημασία αυτής της καινοτομίας, με αποτέλεσμα οι ντόπιοι συνθέτες της εποχής να στραφούν και αυτοί στην "κωμική όπερα", όπως λεγόταν ακό-

μα. Πρώτος ο Σουπέ (Franz Von Suppe) άρχισε το 1860 να συνθέτει οπερέτες, μία από τις

οποίες, η *Όμορφη Γαλάτεια*, σημείωσε τεράστια επιτυχία. Ο Σουπέ συνέθεσε 30 οπερέτες και πολλά άλλα έργα. Ένα από αυτά είναι και η πασίγνωστη *Cavalleria Leggera* (Ελαφρύ Ιππικό).

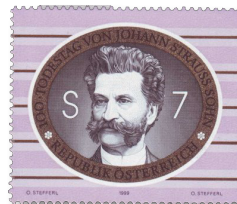
Μετά τον Σουπέ, τη σκυτάλη πήρε ο Καρλ Μιλέκερ (Karl Millöcker). Πολυγραφότατος, άφησε 20 όπερες και οπερέτες, με γνωστότερη την οπερέτα *Ζητιάνος φοιτητής*.

Ωστόσο, η μορφή που θα άλλαζε την ιστορία της οπερέτας και θα αναδεικνυόταν αδιαφιλονίκητος βασιλιάς της ήταν ο Γιόχαν Στράους ο νεώτερος (Johann Strauss, 1825-1899). Ο Στράους ήταν ήδη δημοφιλής στην αυστριακή πρωτεύουσα. Ακολουθώντας τα αχνάρια του πατέρα του, είχε συνθέσει βαλς, πόλκες και εμβατήρια με τεράστια επιτυχία.

Πασιγνώστα τα βαλς του *Ο ωραίος γαλάζιος Δούναβης*, *Το σπίτι μου*, *Βιεννέζικο αίμα*, *Παραμύθια από το δάσος της Βιέννης* κ.ά., καθώς επίσης οι τριοχαριτωμένες πόλκες του που προηγήθηκαν της ενασχόλησής του με την οπερέτα.

Ο Γιόχαν Στράους ο νεώτερος είχε κληρονομήσει το ταλέντο του πατέρα του, Γιόχαν Στράους του πρεσβύτερου, ο οποίος, μαζί με τον Γιόζεφ Λάνερ, ήταν οι κυρίαρχοι της "ελαφράς" βιεννέζικης μουσικής μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα.

Ο Γιόχαν Στράους ο νεώτερος ήταν ήδη 35 χρονών όταν συναντήθηκε με τον Όφενμπαχ στη Βιέννη. Η συνάντηση αυτή έπαιξε αποφασιστικό

Γιόχαν Στράους, πρεσβύτερος και νεότερος.

ρόλο στην αλλαγή πλεύσης της μουσικής του Στράους. Ο Όφενμπαχ ήταν αυτός που τον ώθησε να ασχοληθεί με την οπερέτα, με τα λόγια: "Θα έπρεπε να γράψετε οπερέτες, κύριε Στράους".

Ο Γιόχαν δεν ανταποκρίθηκε αμέσως. Πέρασαν περίπου 10 χρόνια μέχρι να ωριμάσει η απόφαση γι' αυτή την αλλαγή ρότας στη μουσική του. Τελικά, μετά από μία ημιετή απόπειρα του 1871, ήρθε το πρώτο αριστούργημα: Η περίφημη *Νυχτερίδα*, η περισσότερο παιγμένη οπερέτα παγκοσμίως.

Ο Στράους συνέχισε έκτοτε γράφοντας οπερέτες, χωρίς ποτέ να σταματήσει την παράλληλη σύνθεση χορευτικής μουσικής της εποχής, όπως βαλς, πόλκες, καντριλιες, μαζούρκες κλπ. Μέχρι το θάνατό του το 1899, συνέθεσε περισσότερα από 500 έργα, μεταξύ των οποίων και 10 ακόμη οπερέτες (*Μια νύχτα στη Βενετία*, *Βαρόνος Ατσιγγανος*, *Ο δασάρχης*, *Δαντέλα τις βασιλίσσας*, κ.ά.).

Παρά το γεγονός ότι τα περισσότερα libretti που του δόθηκαν για μελοποίηση ήταν μέτρια, με θέματα αφελή και παιδαριώδη, οι μουσικές του, σχεδόν στο σύνολο τους, ήταν μικρά αριστουργήματα. Γι' αυτό και παρά το πέρασμα ενάμιση αιώνα από τον καιρό που γράφτηκαν, παίζονται πάντα και κυριαρχούν τις λυρικές σκηνές όλου του κόσμου.

Ερχόμαστε τώρα σε μία άλλη τεράστια προσωπικότητα της οπερέ-

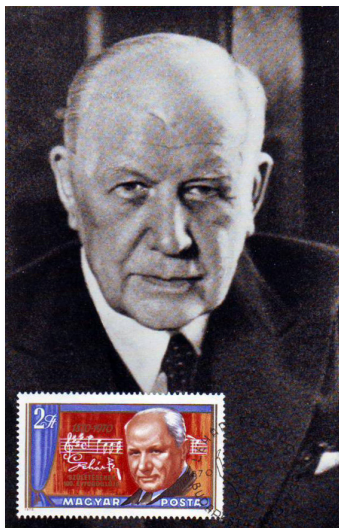
Γιόζεφ Λάνερ

Εορταστικές εκδόσεις για τα 100 χρόνια του Βαλς του Δουνάβηως. Δεξιά, σκηνή από την *Νυχτερίδα* του Στράους.

Εύθυμη χήρα

Φραντς Λέχαρ

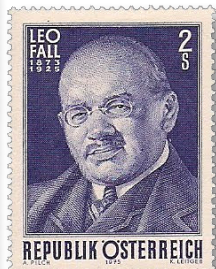
Μουσείο Λέχαρ (το σπίτι του)

τας, τον Φραντς Λέχαρ. Παρά το γεγονός ότι αυτή τη στιγμή εξετάζουμε τη βιεννέζικη οπερέτα και ο Λέχαρ ήταν Ούγγρος, ήταν τόσο μεγάλη η σχέση του με τη Βιέννη και το έργο του έχει τόσο βιεννέζικο χρώμα, ώστε άνετα μπορεί κανείς να τον κατατάξει στους μεγάλους συνθέτες της οπερετικής Σχολής της Βιέννης. Εξάλλου, το 1870 που γεννήθηκε, Αυστρία και Ουγγαρία ήταν ενωμένες, και η γενέτειρά του πόλη Κομάρνο ανήκει τώρα στη Σλοβακία. Τα σύνορα σε εκείνη την περιοχή ήταν πάντα ρευστά.

Από πατέρα διευθυντή στρατιωτικής φιλαρμονικής, ο Λέχαρ σπούδασε βιολί και σύνθεση στην Πράγα. Μεταξύ των δασκάλων του και ο Αντονίν Ντβόρζακ. Έγραψε σονάτες, συμφωνικά ποιήματα, εμβατήρια, βαλς και ωραιότερες οπερέτες, με σπουδαιότερη την κοσμαγάπητη *Εύθυμη χήρα*, η οποία συναγωνίζεται σε δημοτικότητα ακόμα και αυτή τη *Νυχτερίδα* του Στράους. Αλλά και περίφημη *Χώρα του μειδιάματος* δεν υστερεί σε μελωδικότητα και δημοφιλία.

Σύγχρονος των Στράους, περίφημος συνθέτης βαλς, εμβατηρίων και οπερέτων ήταν ο Βιεννέζος Τσίρερ (Carl Michael Ziehrer, 1843 – 1922). Ήταν ο μόνιμος αντίπαλος και ανταγωνιστής των Στράους. Το έργο του υπήρξε ιδιαίτερα μεγάλο, αφού μόνο οι οπερέτες του αριθμούν τις 32.

Στο μεταξύ, ο σπόρος της οπερέτας που είχε σπαρεί από τους Σουπέ, Μιλέκερ και Στράους άρχισε να φυτρώνει και να καρπίζει με γρήγορους ρυθμούς. Η οπερετική κληρονομιά τους βρήκε πολλούς και σπουδαίους αποδέκτες. Επιλέγοντας τους επιφανέστερους, θα αναφέρουμε τον Αυστριακό Καρλ Τσέλερ (Carl Zeller, 1842 – 1898) που άφησε 7 οπερέτες, τον επίσης Αυστριακό Λέο Φάλ (Leo Fall, 1873-1925) με 25 οπερέτες, το Νίκο Ντόσταλ (Nico Dostal, 1895–1981) με 24 οπερέτες και μουσική επένδυση σε 20 κινηματογραφικές ταινίες, τον Λέο Άσερ (Leo Ascher, 1880 –1942) που συνέθεσε 12 οπερέτες και μία όπερα, τον Ραλφ Μπενάτσκι (Ralph Benatzky, 1884-1957) που και αυτός εργάστηκε στη Βιέννη, με 22 όπερες και οπερέτες και τον Όσκαρ

Οι συνθέτες οπερέτας Καρλ Μίκαελ Τσίρερ, Καρλ Τσέλερ (εδώ σκηνή από την οπερέτα "πουλοπιάντς"), Λέο Φάλ και Νίκο Ντόσταλ.

Λέο Άσερ - Ραλφ Μπενιάσκι

Στράους (Oscar Straus, 1870-1954) με 24 οπερέτες και πολλές μουσικές για τον κινηματογράφο. Δικός του ο πολυπαιγμένος στην Ελλάδα Σοκολατένιος στρατιώτης.

Σπουδαίος συνθέτης οπερέτας ήταν και ο Ούγγρος Εμεριχ Κάλμαν (Emmerich Kálmán, 1882-1953) με σχεδόν 50 έργα. Ποιος από του μουσικόφιλους δεν θυμάται τις υπέροχες μελωδίες από τα έργα του Κοντέσα Μαρίτσα, Πριγκίπισσα της Τσάρδας, Μπαγιαντέρα και τόσες άλλες οπερέτες που παίχτηκαν επανειλημμένα στη χώρα μας;

Πριν απομακρυνθούμε από τη βιεννέζικη

Εμεριχ Κάλμαν και αφίσα από την οπερέτα του Κοντέσα Μαρίτσα.

κη οπερέτα δεν θα πρέπει να παραλείψουμε τον Ρόμπερτ Στολτζ (Robert Stolz, 1880-1975), τελευταίο μείζονα αυστριακό συνθέτη του είδους. Με αυτόν μας συνδέει σχέση "αίματος", διότι ήταν και λάτρης του φιλοτελισμού.

Ο Ρόμπερτ Στολτζ έγραψε συνολικά 47 οπερέτες και έγινε πασίγνωστος στην Ευρώπη ως συνεχιστής του ύφους της βιεννέζικης μουσικής παράδοσης των Φραντς Λέχαρ και Ίμερ Κάλμαν. Από το 1941 έως το 1946 έζησε και εργάστηκε στο Χόλιγουντ, όπου έγραψε μουσική για πολλά κινηματογραφικά έργα, ενώ δύο φορές ήταν υποψήφιος για Όσκαρ πρωτότυπης

μουσικής επένδυσης για δύο ταινίες, μία από τις οποίες σε σκηνοθεσία του μεγάλου Ρενέ Κλαιρ.

Είναι τόσο δημοφιλής στην Αυστρία, ώστε το όνομά του δόθηκε, μεταξύ άλλων, και σε ένα από τα γνωστότερα τουριστικά πλοία του Δούναβη.

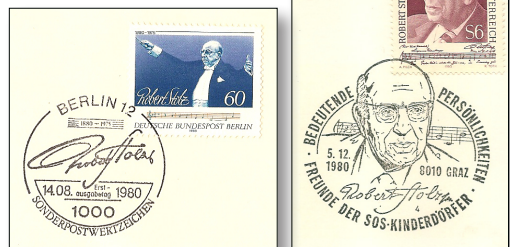
Ο Στολτζ συνδέεται επίσης με τη χώρα μας μέσω των τραγουδιών του. Παρόλο που δεν είναι ευ-

Όσκαρ Στράους (Καρικατούρα του Όσκαρ Στράους, με σφραγίδα έκθεσης αντισιμητικού περιεχομένου του 1938, στη Βιέννη) και σκηνή από την οπερέτα του Ονειρο ενός βαλς.

ρύτερα γνωστό στις μέρες μας, υπήρξε από τους περισσότερο τραγουδισμένους συνθέτες στην Ελλάδα. Αρκεί να αναφερθεί ότι ερευνώντας για σχετικά στοιχεία, βρήκα ότι μεταξύ των ετών 1921 και 1932, 27 τραγούδια από οπερέτες και κινηματογραφικές ταινίες του Στολτζ κυκλοφόρησαν σε ελληνικούς δίσκους και εκτυπώθηκαν σε παρτιτούρες από τον γνωστό οίκο Γαϊτάνου της στοάς Ορφέως.

Ωστόσο, και πολύ αργότερα, σχεδόν στις μέρες μας, ο Στολτζ ήταν πάντα παρών. Απόδειξη ότι μεταξύ των πολλών

Ο Ρόμπερτ Στολτζ σε εκδόσεις Γερμανίας και Αυστρίας...

... αλλά και σε εκδόσεις Β. Κορέας, Αγίου Μρίνου και Παραγουάης. Δεξιά, σκηνή από την Οπερέτα του *Διο καρδιές στο ρυθμό του Βαλς*.

καλλιτεχνών που ερμήνευσαν έργα του Στολτς περιλαμβάνεται και δικιά μας Νανά Μούσχουρη.

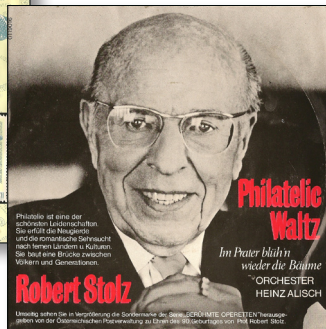
Ο Ρόμπερτ Στολτς έχει τιμηθεί φιλοτελικά περισσότερο από όλους τους συνθέτες οπερέτας, με γραμματόσημα και πλήθος αναμνηστικών σφραγίδων, τόσο στη χώρα του, όσο και στο

εύκολο να καταλάβουμε γιατί υπάρχουν τόσο πολλές φιλοτελικές εκδόσεις προς τιμήν του.

Εκτός από το Παρίσι και τη Βιέννη, σπουδαίο μουσικό κέντρο τα χρόνια εκείνα ήταν και το Βερολίνο. Η βερολινέζικη κοινωνία αποδέχτηκε με ενθουσιασμό το νέο μουσικό είδος και γρήγορα εμφανίστηκαν και οι πρώτες αμιγώς γερμανικές συνθέσεις. Απέκτησε μάλιστα δικό της ύφος, ιδίως μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Κυριότερες από τις καινοτομίες της γερμανικής οπερέτας

ήταν η εισαγωγή χαρακτηριστικών της αμερικάνικης τζαζ, όπως π.χ. οι συγκοπόμενοι ρυθμοί, τα πολύ ρυθμικά εμβατήρια, μουσικές τύπου καμπαρέ κλπ.

Πρωτοπόρος της βερο-

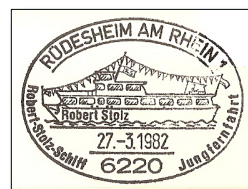
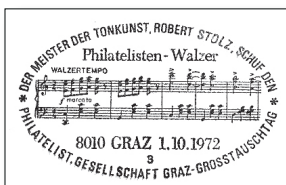

εξωτερικό, όπως στην Ιταλία, στην Παραγουάη, στη Γερμανία, στην Ουγγαρία, ακόμα και στη Βόρειο Κορέα!

Η φιλοτελική δημοτικότητα του ενισχύθηκε ασφαλώς και από το γεγονός ότι τόσο ο ίδιος, όσο και η γυναίκα του Einze ήταν φιλοτελιστές. Μία μάλιστα από τις συνθέσεις του είναι και *Το Βαλς των Φιλοτελιστών*. Γράφοντας το *Philatelisten Walzer*, όντας ο ίδιος φιλοτελιστής και ζώντας σε μία χώρα όπου η μουσική και ο φιλοτελισμός δεσπόζουν στην κοινωνική ζωή των κατοίκων, είναι

λινέζικης οπερέτας ήταν ο Paul Lincke. Έγραψε την πρώτη του οπερέτα το 1899, με τίτλο *Frau*

Σφραγίδες με το *Βαλς των Φιλοτελιστών* από Αυστρία και Μ. Βρετανία. Δεξιά, το πλοιάριο "Robert Stolz".

Πάουλ Λίνκε (σε εκδόσεις Γερμανίας και Βερολίνου), Κουρτ Βάιλ και Βάλτερ Κόλο.

Luna (Η κυρία Λούνα), η οποία περιλαμβάνει το τραγούδι *Berliner Luft* (Αέρας του Βερολίνου). Το κομμάτι αυτό έγινε ανεπίσημος ύμνος της πόλης του Βερολίνου, αντίστοιχο του Ραντέτσκι Μαρς (*Radetzky March*) των Βιεννέζων.

Μία από τις πολλές οπερέτες του Πάουλ Λίνκε έχει τίτλο *Λυσιστράτη* (1902) και βασιζέται στη γνωστή αριστοφανική κωμωδία. Ένα από τα τραγούδια της *Λυσιστράτη* τιτλοφορείται η *Πυγολαμπίδα*. Η μελωδία αυτή έγινε δημοφιλής παγκοσμίως. Οι αμερικανοί την έχουν ενσωματώσει στην κουλτούρα τους ως *Glow-Worm* και υπάρχει σε δεκάδες εκτελέσεις και διασκευές.

Ταυτόχρονα με τις αστικού χαρακτήρα, αναπτύχθηκαν στη Γερμανία και πατριωτικές, εθνικιστικού τύπου οπερέτες, οι οποίες πήραν το όνομα *Volksoperetten* (Λαϊκές οπερέτες). Μία από τις περισσότερο δημοφιλείς είναι και *Το κορίτσι του Μέλανος Δρυμού* (*Schwarz-waldmädel*). Συντέθηκε το 1917 από τον Leon Jessel (1871–1942), ενός πολυγραφώτατου συνθέτη με επιτυχίες που παραμένουν ζωντανές μέχρι τις μέρες μας. Ο βουκολικός, νοσταλγικός όσο και πατριωτικός χαρακτήρας αυτών των έργων έγινε ιδιαίτερα αγαπητός στους Γερμανούς, ιδιαίτερα μετά το 1933, όταν οι ναζί ανέβηκαν στην εξουσία, και το νεοϊδρυθέν Ινστι-

τούτο Κρατικής Μουσικής αποδοκίμαζε και απαγόρευε μουσικές της "παρακμής", όπως την τζαζ και τις αλλοδαπής προέλευσης μουσικές φόρμες. Το αξιοπερίεργο είναι πως ο εμπνευστής αυτού του γερμανικού εθνικιστικού τύπου οπερέτας, ο Leon Jessel, ήταν Εβραίος που ασπάστηκε το χριστιανισμό στα 21 του χρόνια. Ίσως από προνοητικότητα; Ίσως από διαίσθηση;

Μεταξύ άλλων, αξιόλογοι Γερμανοί συνθέτες οπερέτας είναι ο Βάλτερ Κόλο (Walter Kollo), με 51 οπερέτες στο ενεργητικό του και ο Κουρτ Βάιλ, ο γνωστός συνεργάτης του Μπέρτολντ Μπρεχτ. Τα έργα του, όπερες, οπερέτες και musicals, γράφτηκαν τις δεκαετίες του 1920 και 1930 και έχουν έντονο προσωπικό χαρακτήρα, όσο και ιδιόμορφο στυλ.

Λίγα χρόνια μετά τη γέννηση της οπερέτας στη Γαλλία, εμφανίστηκε στην Ισπανία η θαρθουέλα (*zarzuela*). Είναι μία μορφή οπερέτας που προϋπήρχε με κάπως

διαφορετική μορφή και είχε δημιουργηθεί τουλάχιστον 200 χρόνια πριν, για να ανταγωνιστεί την ιταλική όπερα. Η θαρθουέλα είχε και αυτή παρόμοια προτερήματα και ελαττώματα με αυτά της ιταλικής κωμικής όπερας, με αρκετά λιμπρετί δραματικού περιεχομένου και θλιβερών καταλήξεων. Ωστόσο, παρά την αναμφισβήτητη αξία της, σπάνια η *zarzuela* θα καταφέρει να ξεπερά-

Παρτιτούρα από οπερέτα του Λέον Τζέσελ.

Σκηνές και συθέτες δύο από τις δημοφιλέστερες Θαρθουέλες (ισπανικές οπερέτες).

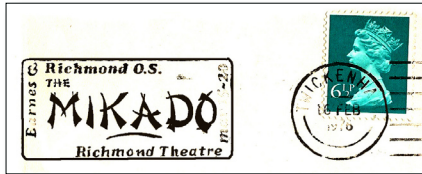

Τέσσερες оперέτες των Τζίλιπερτ & Σάλιβαν: Βασιλικός σωματοφύλακας, Ιολάνθη, Οι γονδολιέρηδες και Μικάδο.

σει τα σύνορα της χώρας. Μία από τις πιθανολογούμενες αιτίες είναι και το ότι όλα σχεδόν τα θέματα της είναι ηθογραφικού χαρακτήρα ή τοπικού περιεχομένου.

Στην Αγγλία, η αγγλόφωνη оперέτα έκανε την εμφάνισή της τη δεκαετία του 1860, με δεσπόζουσες φυσιογνωμίες το ζεύγος William S. Gilbert και Arthur Sullivan. Ο πρώτος ήταν θεατρικός συγγραφέας και λιμπρετίστας, και ο δεύτερος συνθέτης. Στη μακρόχρονη συνεργασία τους που διάρκεσε σχεδόν ολόκληρη τη βικτωριανή εποχή (1837 – 1901) δημιούργησαν 14 δημοφιλείς оперέτες. Ο Βασιλικός σωματοφύλακας, οι Γονδολιέρηδες και Ιολάνθη είναι τίτλοι τριών από τις περισσότερες δημοφιλείς, ενώ οι оперέτες Οι Πειρατές της Πενζάνς και Μικάδο δεν σταμάτησαν ποτέ να παίζονται στη Μ. Βρετανία από τότε που γράφτηκαν.

Στα τέλη του 19ου αιώνα έκανε την εμφάνισή της και η πρώτη αμερικανική оперέτα, με συνθέτη τον Victor

Βίκτορ Χέρμπερτ

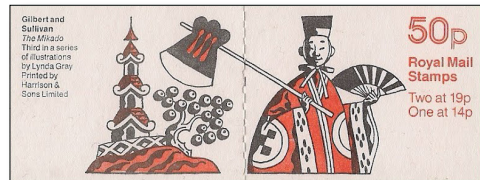

Η Καντίντ του Λέοναρντ Μπερνστάιν είναι η τελευταία αμερικανική оперέτα. Έκτοτε έχομε μόνο μιούζικαλ.

Herbert. Εκτός από ένα μεγάλο αριθμό συνθέσεων όλων των ειδών, ο Herbert συνέθεσε 43 оперέτες, στις οποίες η επίδραση τόσο της βιεννέζικης σχολής όσο και των έργων των Gilbert και Sullivan είναι φανερή. Όλες οι оперέτες του άρχισαν τη σταδιοδρομία τους στο Broadway και σχεδόν όλες γνώρισαν μεγάλη επιτυχία.

Ωστόσο η αμερικανική оперέτα γρήγορα άλλαξε μορφή και χαρακτηρίστηκε μετεξελιχτήκη στο γνωστό μας μιούζικαλ. Ως τελευταία έργο που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αμερικανική оперέτα είναι η Καντίντ (Candide) του σπουδαίου συνθέτη και διευθυντή ορχήστρας Λέοναρντ Μπερνστάιν, που βασίστηκε στην ομώνυμη κωμωδία του Βολταίρου. Είναι ο ίδιος που μας χάρισε το περίφημο μιούζικαλ West Side Story και πολλά άλλα.

Φθάνοντας στην ελληνική оперέτα θα διαπιστώσουμε ότι δεν υπάρχει σχεδόν καμία φιλοτελική απεικόνιση που θα

Τευχίδια γραμματοσήμων με σκηνές από τους Πειρατές της Πενζάνς και Μικάδο. Οι δύο αυτές оперέτες είναι πάντα παρούσες σε κάποια από τις πολυάριθμες θεατρικές αίθουσες του Λονδίνου.

μπορούσε να τεκμηριώσει το θέμα μας. Γι' αυτό και θα συνεχίσουμε με μη φιλοτελικά ντοκουμέντα. Δεν θα μπορούσαμε εξάλλου να κλείσουμε το θέμα οπερέτα αφήνοντας Σακελλαρίδη, Χατζηαποστόλου και τόσους άλλους Έλληνες αγαπημένους συνθέτες χωρίς ιστορική αναφορά.

Η Ελληνική Οπερέτα ή αλλιώς Αθηναϊκή Οπερέτα δημιουργήθηκε στα τέλη της πρώτης δεκαετίας του 1900. Η πρώτη της ονομασία ήταν "μελοδραμάτιον", δηλαδή μικρό μελόδραμα, όρος που εγκαταλείφθηκε γρήγορα. Ήταν ένα σκηνικό μουσικό είδος που αντέγραψε και χρησιμοποίησε όλα τα χαρακτηριστικά της γαλλικής και βιεννέζικης οπερέτας. Δηλαδή πραγματεύεται σχεδόν αποκλειστικά τη ζωή των αστών, κινείται μέσα σε ένα καθαρά ευρωπαϊκό περιβάλλον, τα θέματα είναι ευχάριστα και διασκεδαστικά, διαθέτει ορχηστρική μουσική, χορωδιακά μέρη, άριες, ντουέτα, μπαλέτα κ.λ.π., αντίθετα με το απλοϊκό παραδοσιακό κωμειδύλλιο που υπήρχε μέχρι τότε (*Η τύχη της Μαρούλας, Αγαπητικός της Βοσκοπούλας, Γκόλφω, Σκλάβα, Η Λύρα του γερο-Νικόλα, Καπετάν Γιακουμής* κλπ.).

Το εύθυμο περιεχόμενο της οπερέτας, τα κωμικά της στοιχεία, ή ελαφρά μουσική με τις ευκολοτραγουδίστες μελωδίες, η ιδανική λύση στο τέλος του έργου (*happy end*), όπως και η δημοτική γλώσσα, που αποτελούσε επίσης ουσιαστικό παράγοντα για την εποχή, ήταν οι μερικοί ακόμα από τους παράγοντες που έπαιξαν ρόλο στην άμεση αποδοχή της από το αθηναϊκό κοινό. Η οπερέτα προσφέρει μια "εύκολη" χαρά, χωρίς ιδιαίτερες πνευματικές απαιτήσεις και χωρίς ο θεατής-ακροατής να χρειάζεται κάποια καλλιτεχνική παιδεία, όπως π.χ. στην όπερα.

Οι Αθηναίοι είχαν ήδη γνωρίσει την γαλλική οπερέτα από το 1871, από περιοδεύοντα γαλλικό θίασο. Οι επισκέψεις ξένων θιάσων

συνεχίστηκαν έκτοτε, εξοικειώνοντας το κοινό με αυτό το νέο μουσικό είδος. Ωστόσο, πρώτη οπερέτα με Έλληνες εκτελεστές ανέβηκε μόλις το Σεπτέμβριο του 1908. Ήταν η γνωστή μας *Μαμζέλ Νιτούς* (*Mam'zelle Nitouche*) του *Ηερνέ* που αναφέραμε στην αρχή, μεταφρασμένη στα Ελληνικά. Στο πόντιο του μαέστρου ο Θεόφρατος Σακελλαρίδης.

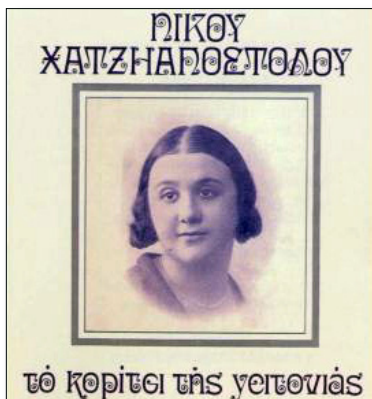

Η επιτυχία ήταν εκπληκτική, παρά τις αρχικές επιφυλάξεις ορισμένων. Ο ίδιος ο Σακελλαρίδης, σε άρθρο του στην εφημερίδα "Ελευθερία", ομολογεί πως μετά την επιτυχία της *Μαμζέλ Νιτούς*, κατάλαβε πως έπρεπε κι αυτός να ασχοληθεί με τη σύνθεση οπερέτας.

"Εσήκωσα αποφασιστικά την μπαγκέττα. Επηκολούθησε απόλυτος σιγή τριών - τεσσάρων δευτερολέπτων. Αρχίζω την εισαγωγή. Ανοίγει η αυλαία. Μετά από μία απλώς "καλή" υποδοχή του κοινού στις πρώτες σκηνές, όταν μετ' ολίγον ηκολούθησεν η εκτέλεσις του ντουέττου του "Μολυβένιου Στρατιώτη" από την κ. Νίκα και τον κ. Χρυσομάλλη, με την περιφημη και πεταχτή ρεφραίν του "πάσκ ιλ ετέ, πάσκ ιλ ετέ" (*Parce qu'il était*), τότε εξέσπασεν η μπόρα. Τι χειροκροτήματα ήταν εκείνα! Χίλιοι κεραυνοί αν έπεφταν μαζί, δεν θα προξενούσαν τόσο εκκωφαντικό πάταγο. Οι εκτελεσταί υπεχρεώθησαν να επαναλάβουν το ντουέττο πέντε φορές εν μέσω γενικής φρενιτιδος. Γρήγορη σαν αστραπή πέρασε τότε από μπροστά μου μια οπτασία.

Μου φάνηκε πως έβλεπα κάποια μοίρα που μου έδειχνε να πάρω το δρόμο της οπερέτας".

Αμέσως μετά την επιτυχία της *Μαμζέλ Νιτούς*, ο ηθοποιός και θιασάρχης Ιωάννης Παπαϊωάννου (1875-1931), με την χρηματική ενίσχυση του Πατρικού δερματέμπορου Φώτη Σαμαρτζή, δημιούργησε τον πρώτο αποκλειστικά οπερετικό

Θεόφραστος Σακελλαρίδης - Διονύσιος Λαυράγκας

θίασο, ανεβάζοντας επιτυχώς πολλές γαλλικές και αυστριακές οπερέτες.

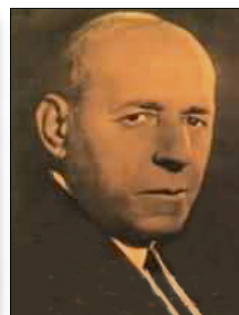
Στις 8 Μαΐου του 1909 παρουσιάστηκε στο "Θέατρο Συντάγματος" η πρώτη ελληνική οπερέτα με τίτλο *Σία κι αράξαμε*, με συνθέτη τον Σακελλαρίδη και λιμπρετίστα τον Πολύβιο Δημητρακόπουλο. Το έργο κέρδισε αμέσως την αγάπη του κοινού.

Άλλες οπερέτες του Σακελλαρίδη είναι οι: *Στα Παραπήγματα* (1914), *Πικ - Νικ* (1915), *Η δεσποινίς Τυπ-Τοπ* (1916), *Ο υπνοβάτης* (1917), *Ο βαφτιστικός* (1918) που εξακολουθεί να παίζεται μέχρι τις μέρες μας, *Θέλω να ιδώ τον Πάπα*, *Ο*

και ο Νίκος Χατζηποστόλου. Ήταν *Η Μοντέρνα καμαριέρα*. Ακλούθησαν πολλές ακόμα επιτυχημένες δημιουργίες, όπως *Οι ερωτευμένοι* (1919), *Οι Απάχηδες των Αθηνών* (1921) με το τραγούδι *Ρετσίνα μου (Πιες γλυκό κρασί δεν ειπ' ντροπή)*, *Το κορίτσι της γειτονιάς* (1922), *Η γυναίκα του δρόμου* (1924) κ.ά.

Αξίζει να αναφέρουμε εδώ ότι με *Το κορίτσι της γειτονιάς* έκανε την πρώτη του εμφάνιση στο θέατρο ο αξέχαστος Βασίλης Αυλωνίτης (1924), σε ηλικία 20 ετών.

Άλλοι συνθέτες οπερέτας ήταν ο Ναπολέων Λαμπελέρ, ο Ιωσήφ Ριτσιάρδης (*Όνειρο Αποκρι-*

Σπύρος Σαμάρας - Ανδρέας Χατζηποστόλου

Ναπολέων Λαμπελέρ - Ιωσήφ Ριτσιάρδης

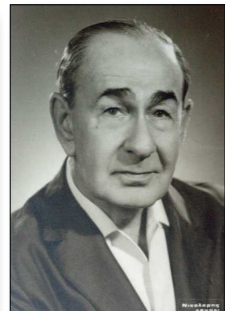
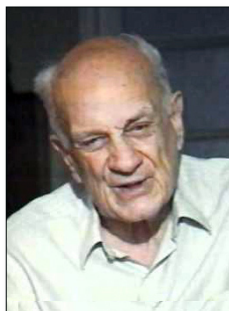
καπετάν Τσανάκας (1922), *Τα μοντέρνα κορίτσια* (1935) κ.ά.

Ακολούθησαν πλήθος άλλων συνθετών, όπως ο Διονύσιος Λαυράγκας με τις οπερέτες *Λήδα* (1909), *Άσπρη Τρίχα* (1917) κ.ά., ο Σπύρος Σαμάρας (1861 - 1917) με τις οπερέτες *Πόλεμος εν πολέμω* (1914), *Πριγκήπισσα της Σασσώνος* (1915) και *Κρητικοπούλα* (1916) που πρόσφατα ανέβηκε στη Λυρική Σκηνή.

Το 1916 έγραψε την πρώτη του οπερέτα

άτικης Βραδιάς), ο Χρήστος Χαιρόπουλος με την οπερέτα *Γυναίκες, γυναίκες* και πολλές άλλες, ο Μίμης Κατριβάνος, με πάνω από 20 οπερέτες, όπως *Το φιντανάκι*, και πολλές δεκάδες ωραϊότατα τραγούδια, μεταξύ των οποίων και το *Δυο πράσινα μάτια με μπλε βλεφαρίδες*, ο Κώστας Γιαννίδης (ψευδώνυμο του Γιάννη Κωνσταντινίδη) με τις αξέχαστες μελωδίες του και άλλοι.

Από τους ηθοποιούς και καλλιτέχνες που τιμήθηκαν φιλοτελικά, εκτός από τον Βασίλη

Χρήστος Χαιρόπουλος - Κώστας Γιαννίδης

Αυλωνίτη που προαναφέραμε, έντονη παρουσία στην οπερέτα είχε η Άννα Καλουτά. Η αξέχαστη Άννα είχε συμμετάσχει σε τέσσερες οπερέτες του Σακελλαρίδη και τρεις του Χατζηαποστόλου, αλλά και στη *Νυχτερίδα* του Στράους.

Αλλά και ο Ορέστης Μακρής από το 1925 έως το 1932, οπότε μεταπήδησε στο θέατρο, ήταν τεχνικός, τραγουδιστής οπερέτας.

Τέλος, το 1952 ο *Βαφτιστικός* του Σακελλαρίδη έγινε ταινία από τη Μαρία Πλυτά, με πρωταγωνιστές τον Αλέκο Αλεξανδράκη, την Ανθή Ζαχαράτου και τον Μίμη Φωτόπουλο. Τον Αλεξανδράκη ντουμπλάρει φωνητικά ο Πέτρος Επιτροπάκης.

Είναι αλήθεια ότι οι περισσότερες από τις ελληνικές οπερέτες, δεν άντεξαν στο χρόνο. Οι μόνες ουσιαστικά που διασώθηκαν από τον "πανδαμάτορα" είναι ο *Βαφτιστικός* του Σακελλαρίδη και οι *Απάχηδες των Αθηνών* του Χατζηαποστόλου. Εξάλλου, ολόκληρη η Ελλάδα διαθέτει μία και μόνο Λυρική Σκηνή. Τι να πρωτοανεβάσει; Όπερα, μπαλέτο, οπερέτα; Και μπροστά στο μεγαλείο των έργων των Verdi, Puccini, Bellini, Donizetti, Wagner, Gounod, Berlioz, Strauss, σε πόσο μεγάλη συχνότητα μπορεί να αντιπαραβάλει τα έργα των δικών μας άξιων συνθετών, η εμβέλεια των οποίων έμεινε περιορισμένη στα στενά ελληνικά πλαίσια; Οι εποχές εξάλλου αλ-

Ο ηθοποιός και θιασάρχης Ιωάννης Παπαϊωάννου δημιούργησε τον πρώτο αποκλειστικά οπερετικό θίασο στην Ελλάδα.

να έργα του είδους κάνουν την εμφάνισή τους. Ταυτόχρονα ήρθε και η λαίλαπα της αμερικάνικης ελαφράς μουσικής που σάρωσε τα πάντα στο πέρασμά της και κατέκτησε τις νεολαίες όλου του κόσμου.

Από την ελληνική οπερέτα αυτό που απόμεινε είναι η νοσταλγία. Η γλυκιά νοσταλγία που υιώθουμε, εμείς οι μεγαλύτεροι, στο άκουσμα τραγουδιών από οπερέτες όπως *Τα μάτια, τα γλυκά σου τα μάτια, Ακόμα ένα ποτηράκι* και πολλά άλλα. Είναι αυτά που όταν βρεθούμε στην κατάλληλη συντροφιά, όλοι δοκιμάζουμε τις φωνητικές μας ικανότητες. Είναι αυτά που μας φτιάχνουν το κέφι, ομορφαίνουν τη βραδιά.

Από την ελληνική οπερέτα απόμεινε η νοσταλγία. Σε λίγα χρόνια θα λείψει κι αυτή, καθώς θα έχουν φύγει και οι τελευταίοι νοσταλγοί της. Θα μείνει μόνο στην Ιστορία της Μουσικής, στις Ηλεκτρονικές Εγκυκλοπαίδειες και σε σποραδικές παραστάσεις της δικής μας "Λυρικής".

Η Άννα Καλουτά είχε συμμετοχή σε αρκετές οπερέτες.

Τέσσερες γνωστοί ηθοποιοί που υπηρέτησαν την οπερέτα. Οι δύο πρώτοι, ντουμπλαρισμένοι, σε κινηματογραφική διασκευή, και οι δύο τελευταίοι διότι άρχισαν τη σταδιοδρομία τους ως λυρικοί καλλιτέχνες.

Η βασιλόπιτα του 2013

Συνεχίζοντας μία παράδοση που ήδη αριθμεί αρκετά χρόνια, ο Σύλλογός μας και οι "Φιλοτελιστές των Αθηνών" συνεόρτασαν και εφέτος στην αίθουσα συνεδρίων του Ταχυδρομικού και Φιλοτελικού Μουσείου της Αθήνας τη γιορτή της

Οι δύο συνεργαζόμενοι πρόεδροι σε ένα χαρακτηριστικό στιγμιότυπο από τη γιορτή.

κοπής της βασιλόπιτας. Ήταν η πρώτη φορά που η όμορφη αυτή αίθουσα αποδείχτηκε ανεπαρκής από πλευράς χωρητικότητας για να φιλοξενηθεί το πλήθος των φιλοτελιστών και φίλων των δύο αδελφών συλλόγων. Ήταν τόση η συμμετοχή, ώστε –ίσως για πρώτη φορά– υπήρξαν πολλοί που παρακολούθησαν τη γιορτή από θέσεις χω-

Η στιγμή που προβάλλεται απόσπασμα από τον Βαφτιστικό του Σακελλαριδη.

ρίς ορατότητα στα τεκταινόμενα, αλλά και αρκετοί όρθιοι. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι στην αίθουσα είχαν προσφάτως προστεθεί αρκετά νέα καθίσματα.

Η εορταστική βραδιά περιλάμβανε ομιλία του Παντελή Λεούση με θέμα "Ο θαυμαστός κόσμος της οπερέτας μέσα από τα γραμματόση-

μα", η οποία διανθίστηκε με μουσικά οπτικά και ακουστικά παραδείγματα. Ήταν μία ομιλία που, κατά γενική ομολογία, κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον του κοινού, παρά τα 75 περίπου λεπτά της διάρκειάς της.

Τα δύο "φλουριά" της βασιλόπιτας έπεσαν στην Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία (πίτα επισή-

μων και συλλόγων) και στην Ορσαλία Θεοδώρου, θυγατέρα του γνωστού θεματικού Ι. Χαλβατζιδόπουλου (πίτα μελών και φίλων).

Η βραδιά έκλεισε με μικρό γεύμα.

Τα θερμά και ενθουσιώδη συγχαρητήρια που έλαβαν με το τέλος της γιορτής οι δύο πρόεδροι από το σύνολο των παρευρισκομένων, φερώνουν το μέγεθος της επιτυχίας της.

Ο Β. Σεκόπουλος συγχαίρει τον πρόεδρο της ΕΦΕ Γ. Σπάρη για την εύρεση του "φλουριού", υπό το βλέμμα του ταμία της ΕΦΟ Β. Πετρόχειλου, ενώ ο Π. Λεούσης ετοιμάζει το σχετικό "έπαθλο": Ένα ωραιότατο ημερολόγιο, προσφορά του γνωστού εμπόρου γραμματοσήμων και μέλους του συλλόγου μας Γ. Χατζηθεοωριδη.

ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗ

του Θανάση Ατέρρη

Η χειροσφαίριση είναι ένα από τα παλιότερα αθλήματα που υπάρχουν στο αθλητικό σπορ. Έχει κάνει την εμφάνισή της σε αμφορείς της Αρχαίας Ελλάδας αλλά η γέννησή της χρονολογείται ακόμη πιο παλιά.

Το χαρακτηριστικότερο εύρημα, που επιβεβαιώνει την καλλιέργεια ενός είδους χειροσφαίρισης, βρίσκεται στη Δωδώνη και χρονολογείται τον 3ο αιώνα π.Χ. Πρόκειται για ένα χάλκινο αγαλματίδιο που απεικονίζει ένα παιδί με μία σφαίρα στο χέρι. Στην Αίγυπτο υπάρχουν απεικονίσεις στους τάφους του Όσιρις από το 2.000 π.Χ., όπου ιερείς χτυπάνε τη μπάλα με το χέρι. Αλλά τις ρίζες τις χειροσφαίρισης συναντάμε και στην Οδύσεια, αφού υπάρχει αναφορά σε ένα παιχνίδι στο οποίο κυριαρχεί η ανταλλαγή της μπάλας.

Για την πατρότητα της χειροσφαίρισης, ή του χάντμπολ, όπως είναι ευρύτερα γνωστό, ερίζουν η Τσεχοσλοβακία με το "Hazena", η Δανία με το "Haandbold" και η Γερμανία με το "Torball". Εμφανίσθηκε στα τέλη του

19ου αιώνα, με κάποιες διαφορές από τον τρόπο που παίζεται σήμερα, ενώ ο πρώτος επίσημος αγώνας διεξήχθη το 1907, στην Γυμναστική Ακαδημία της Στρακόβα, μεταξύ αρρένων φοιτητών της.

Οι πρώτοι κανονισμοί της χειροσφαίρισης διατυπώθηκαν στη Σουηδία, το 1910.

Το 1922 έγιναν ανάλογι αγώνες και στον ελληνικό χώρο.

Η πρώτη εμφάνιση του χάντμπολ σε μεγάλο κοινό πραγματοποιήθηκε στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου, το 1936, σε γήπεδο ποδοσφαίρου, με 11 παίκτες για κάθε ομάδα. Ως κανονικό άθλημα του ολυμπιακού προγράμματος εμφανίστηκε το 1972, στην Ολυμπιάδα του Μονάχου, για πρώτη φορά σε κλειστό γυμναστήριο και με 7 παίκτες.

Σήμερα το χάντμπολ είναι ομαδικό ολυμπιακό άθλημα που παίζεται από άνδρες και γυναίκες. Διαθέτει στοιχεία από όλα τα ομαδικά αθλήματα. Ωστόσο, πιο πολύ προσιδιάζει στο ποδόσφαιρο, με τη διαφορά ότι παίζεται με τα χέρια και σε

Τευχίδιο Σουηδίας, αφιερωμένο στη χειροσφαίριση

Ασημένιο γραμματόσημο σε φεγιά Γαλλίας, αφιερωμένο στο χάντμπολ, με σχεδιαστική απεικόνιση γηπέδου

κλειστό γήπεδο.

Η Παγκόσμια Ομοσπονδία Χειροσφαίρισης ιδρύθηκε το 1946 στην Κοπεγχάγη και οι σημαντικές διεθνείς διοργανώσεις του χάντμπολ διεξάγονται υπό την αιγίδα της.

Το 1979 ιδρύθηκε η Ομοσπονδία Χειροσφαίρισης Ελλάδος, ενώ ο πρώτος επίσημος αγώνας διεξήχθη το 1977, στο Αμύνταιο.

Ο αγώνας χωρίζεται σε δύο ημίχρονα των τριάντα λεπτών, με ενδιάμεση διακοπή δεκαπέντε λεπτών. Σκοπός του παιχνιδιού είναι να επιτευχθούν τέρματα, με νικήτρια ομάδα να είναι εκείνη που πετυχαίνει τα πιο πολλά.

Οι διαστάσεις του χώρου όπου διεξάγονται οι αγώνες είναι 40 X 20 μ. Το γήπεδο χωρίζεται

Το χάντμπολ είναι δημοφιλές άθλημα και στις γυναίκες

λογα από τους δύο διαιτητές. Κάθε ομάδα έχει 12 παίκτες: Επτά βασικούς (συμπεριλαμβανομένου του τερματοφύλακα) και πέντε αναπληρωματικών.

Η μπάλα που χρησιμοποιείται στο άθλημα είναι κατασκευασμένη από δέρμα και η περιμετρός της διαφέρει στους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες. Η στολή των παικτών και παικτριών αποτελείται από φανέλα με κοντά μανίκια που φέρει αριθμηση από το 1 ως το 99, και κοντό παντελόνι. Για να υπάρχει καλύτερη επαφή με την μπάλα, συνήθως οι παίκτες αλείφουν τις άκρες των δακτύλων τους με κόλλα.

Ο βασικός σκοπός είναι η να σταλεί η μπάλα στο τέρμα της αντίπαλης ομάδας. Αυτό γίνεται με την αποκλειστική χρήση των χεριών. Η μπάλα επιτρέπεται να αγγίζεται και με τα άλλα μέλη του σώματος, εκτός από την κνήμη και τα πέλματα. Μόνο ο τερματοφύλακας μπορεί να χρησιμοποιεί τα πόδια. Οι παίκτες

Τρία μονόφυλλα με χαρακτηριστικές φάσεις του αγωνίσματος

στα δύο από μία κεντρική γραμμή (κατά πλάτος). Στο κέντρο των δύο ακριανών γραμμών κατά πλάτος του γηπέδου βρίσκονται οι δύο εστίες, με ύψος 2 μ. και μήκος 3. Η περιοχή του τέρματος ορίζεται στα 6 μ. Μια γραμμή σε σχήμα ημικύκλιου επιτρέπει να ξεχωρίζει η περιοχή αυτή, στην οποία ο μόνος που έχει δικαίωμα να κινείται είναι ο τερματοφύλακας. Εάν εισέλθει αμυνόμενος ή επιτιθέμενος, και με αυτό τον τρόπο αποκτήσει πλεονέκτημα, τιμωρείται ανά-

δεν επιτρέπεται να κάνουν περισσότερα από τρία βήματα κρατώντας την μπάλα, ούτε και να την κρατήσουν για χρόνο μεγαλύτερο των τριών δευτερολέπτων χωρίς να πασάρουν, να σουτάρουν ή να κάνουν ντρίμπλα. Στη διάρκεια του αγώνα μπορεί να γίνουν απεριόριστες αλ-

λαγές μεταξύ των αγωνιζόμενων.

Κάθε ομάδα δικαιούται ένα διάλλειμα (τάιμ αούτ = time out) σε κάθε ημίχρονο.

Οι αγωνιζόμενοι τιμωρούνται με προφορική παρατήρηση, κίτρινη κάρτα, δίλεπτη αποβολή, κόκκινη κάρτα και οριστική αποβολή με αντικατάσταση και, τέλος, αποβολή χωρίς αντικατάσταση.

Σε περίπτωση που ο παίκτης χτυπήσει αντίπαλο με αντιαθλητικό τρόπο δέχεται απευθείας κόκκινη κάρτα. Εάν αμυντικός παίκτης χτυπήσει αντίπαλο, τότε του καταλογίζεται φάουλ από τους δύο διαιτητές του αγώνα. Σε περίπτωση που το χτύπημα είναι σκληρό, τότε ο παίκτης που

το έκανε αποβάλλεται για δύο λεπτά και, μετά την παρέλευση της ποινής, επανέρχεται στο παιχνίδι. Ωστόσο, ο παίκτης μπορεί να αποβληθεί οριστικά από τον αγώνα εάν συμπληρώσει τρεις αποβολές διάρκειας δύο λεπτών η καθεμιά.

Το πέναλτυ εκτελείται από τα 7 μέτρα και καταλογί-

ζεται όταν ο τερματοφύλακας πιάσει τη μπάλα και μπει με αυτήν στην περιοχή του, όταν του γυρίσουν οι συμπαίκτες τη μπάλα μέσα στην περιοχή και, τέλος, όταν ανατραπεί παίκτης που βρίσκεται σε καταφανή θέση για γκολ.

Παράξενα ζώα Η χελώνα Mauremys mutica

Πρόκειται για ένα είδος στα πρόθυρα της εξαφάνισης, που βρίσκεται υπό την προστασία της Παγκόσμιας Ένωσης για της Προστασία της Φύσεως.

Συναντάται στην Καμπότζη, στο Λάος, σε περιοχές της Κίνας, της Ταϊβάν και της Ιαπωνίας, ενώ έχει απόλυτα εξαφανιστεί από τα γειτονικά Βιετνάμ και Ταϊλάνδη.

Το μέγεθός της φτάνει τα 1,80 μ. μήκος και το βάρος της τα 60 κιλά. Έχει σώμα πεπλατυσμένο και καλυμμένο με δέρμα που μοιάζει με καουτσούκ, ενώ τα πλευρά της είναι ενωμένα, δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο ένα "θώρακα" προστασίας των εσωτερικών οργάνων.

Ζει κοντά σε γλυκά νερά και προφυλάσσεται από τους θηρευτές της περνώντας το 95% του καιρού της χωμένη στην άμμο ή τη λάσπη, αφήνοντας ορατό μονάχα το κεφάλι. Διαθέτει ισχυρά νύχια και δυνατά σαγόνια, ικανά να θρυμματίζουν κόκκαλα.

Πολλοί Ασιάτες βρίσκουν το κρέας της νόστιμο και θρεπτικό. Άλλοι χρησιμοποιούν όργανα και μέλη της στην παραδοσιακή ιατρική. Άλλοι πάλι τις προτιμούν ως ζώα συντροφιάς. Γι' αυτό και, παρά τις απαγορεύσεις, η παρουσία τους στις ασιατικές αγορές δεν είναι σπάνια.

Η ναυμαχία του Τσεσμέ

Ήταν μια σύγκρουση μεταξύ του στόλου της Αικατερίνης Β' της Ρωσίας και εκείνου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ένα από τα επεισόδια των λεγόμενων Ορλωφικών της περιόδου του ρωσοτουρκικού πολέμου (1768-1774). Τόπος διεξαγωγής της ήταν το στενό μεταξύ της Χίου και της μικρασιατικής πόλης Τσεσμέ.

Ο Αλεξέι Ορλώφ, αρχιναύαρχος του ρωσικού στόλου στο ελληνικό αρχιπέλαγος, επεδίωκε μία εντυπωσιακή νίκη κατά του τουρκικού στόλου. Σκοπός του ήταν η υπόθαλψη της εξέγερσης των Ελλήνων στο Μωριά. Καθώς όμως δεν ήταν σε θέση να συντονιστεί με τις δραστηριότητες των επαναστατημένων Ελλήνων στη στεριά, άρχισε τη συστηματική καταδίωξη των Τούρκων στη θάλασσα.

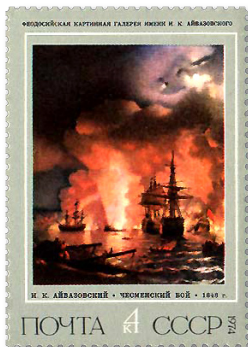
Ο Οθωμανικός στόλος απέφευγε συστηματικά τη σύγκρουση. Όλη την άνοιξη του 1770 κρυβόταν. Ο "Καπουδάν-πασάς" (Τούρκος ναύαρχος) έλπιζε ότι η αντεπίθεση που είχε αρχίσει στη στεριά θα απέκοπτε την τροφοδοσία των Ρώσων και θα τους υποχρέωνε σε παράδοση αμαχητί.

Αφού για κάποιο διάστημα ο στόλος του έμεινε αγκυροβολημένος στο Ναύπλιο, στη συνέχεια κατέφυγε στη Χίο. Εκεί όμως συναντήθηκε απρόσμενα με τον ρωσικό στόλο, οπότε δεν υπήρχε άλλη επιλογή από τη σύγκρουση.

Ο οθωμανικός στόλος τοποθετήθηκε κατά μήκος της ακτής, ώστε να ορίζει και την στεριά, ενώ τη διακυβέρνηση της ναυαρχίδας ο Καπουδάν-πασάς ανέθεσε στον ελληνικής καταγωγής, προερχόμενο από το σώμα των γε-

νίσαρων, Χασάν-Μπέη.

Μετά από τετράωρη ναυμαχία, η ρωσική ναυαρχίδα πέτυχε να προσεγγίσει την οθωμανική και να της επιτεθεί. Η τουρκική ναυαρχίδα πυρπολήθηκε, εξερράγη και βυθίστηκε, ενώ την τύχη της ακολούθησαν και πολλά άλλα οθωμανικά πλοία, καθώς η φωτιά μεταδιδόταν από το ένα στο άλλο ή πυρπολύθηκαν από πυρπολικά πλοία των Ρώσων. Όσα πλοία των Τούρκων γλύτωσαν έσπευσαν να καταφύγουν στον κόλπο του Τσεσμέ, όπου ανέλαβαν δράση Έλληνες μπουρλοπιέρηδες από τα Ψαρά. Τελικά διασώθηκε ένα μόνο τουρκικό πλοίο, αλλά και αυτό αιχμαλωτίστηκε από τους

Η ναυμαχία του Τσεσμέ σε πίνακα του Ρώσου Konstantin Iwan Aiwassowski

Ρώσους.

Η ήττα αυτή, μαζί με άλλες που ακολούθησαν, υποχρέωσαν τους Τούρκους στην ταπεινωτική συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774), με την οποία έληγε ο οθωμανικός έλεγχος της Μαύρης Θάλασσας, επεκτείνονταν τα ρωσικά σύνορα, και τα ρώσικα πλοία μπορούσαν να πλέουν ελεύθερα στα στενά του Βοσπόρου και των Δαρδανελίων

Η Ναυμαχία του Τσεσμέ έχει για εμάς ένα πρόσθετο ενδιαφέρον, λόγω της συμμετοχής σε αυτή του μεγάλου εθνικού ευεργέτη Ιωάννη Βαρβάκη. Ήταν μόλις 25 ετών όταν βρέθηκε να αγωνίζεται στο πλευρό των Ρώσων. Λέγεται μάλιστα ότι η συμμετοχή του υπήρξε καθοριστική. Επέδειξε τόση ανδρεία και ναυτική αξιοσύνη, ώστε οι Ρώσοι του έπλεξαν το εγκώμιο.

Ο Ιωάννης Βαρβάκης είχε καθοριστική συμμετοχή στη ναυμαχία του Τσεσμέ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ στις Ελληνικές Φιλοτελικές Εκθέσεις

Από το Νομικό Καρδούλη

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΡΗΣΕΥΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ

Πάτρα, 8-12 Ιανουαρίου 1997.

Διοργανώθηκε από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, με την ευκαιρία του εορτασμού των 150 χρόνων του Μητροπολιτικού Ναού των Πατρών, και λειτούργησε σε αίθουσα της Δημοτικής Πινακοθήκης.

Στον εκθεσιακό χώρο χρησιμοποιήθηκε την ημέρα των εγκαίνιων ειδική αναμνηστική σφραγίδα.

Ειδικό πρόγραμμα της τελετής δεν εκδόθηκε.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΡΗΣΕΥΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ Ναύπλιο, 1-08 Φεβρουαρίου 1997

Η παραπάνω έκθεση φιλοξενήθηκε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ναυπλιέων. Οργανωτής ήταν τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, ενώ τελούσε υπό την αιγίδα της Ιεράς

Μητρόπολης Ναυπλίου και του Συνδέσμου Κληρικών Ελλάδος.

Από το Προσωρινό Ταχυδρομικό Γραφείο του εκθεσιακού χώ-

ρου χρησιμοποιήθηκε ειδική αναμνηστική σφραγίδα.

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ Αμπελόκηποι Αθηνών, 11-13 Απριλίου 1997.

Οργανώθηκε με πρωτοβουλία του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του 16ου Λυκείου Αθηνών (Αμπελόκηποι) και φιλοξενήθηκε στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του παραπάνω Λυκείου. Είχε την υλική και ηθική συμπαράσταση της Φιλοτελικής Εταιρείας Αθηνών που διέθεσε ένα κύπελλο, του Πανελληνίου Συλλόγου Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας και των "Φιλοτελιστών των Αθηνών" που διέθεσαν ανά 10.000 Δρ έκαστος για την κάλυψη μέρους της δαπάνης των πλακετών που δόθηκαν σε όλους τους εκθέτες.

Η έκθεση είχε ακόμα την στήριξη της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας και την αρωγή του ΕΛΤΑ.

Συμμετείχαν με εκθέματα γραμματοσήμων 23 μαθητές και μαθήτριες του 16 Λυκείου και Γυμνασίου, τα οποία κάλυψαν 48 όψεις πλαισίων που διέθεσε ο ΕΛΤΑ.

Παρά τον μη συναγωνιστικό χαρακτήρα της έκθεσης, συστάθηκε επιτροπή με πρόεδρο τον Κώστα Σφήκα, η οποία επέλεξε

τα πέντε καλύτερα εκθέματα, στα οποία, εκτός της αναμνηστικής πλακέτας, δόθηκαν και ειδικά βραβεία. Οι πέντε εκθέτες είναι οι εξής:

1. Ελένη Μαραβέλη (Ενδυμασίες).
2. Ιωάννα Ρίζα (Πεταλούδες).
3. Αικατερίνη Γηραλέα (Λουλούδια).
4. Σπύρος Παπαδήμας (Αγώνας 1821 – Εθνική Αντίσταση).
5. Αργυρώ Ζουρναντζή (Πουλιά).

Την πρώτη ημέρα λειτουργίας της έκθεσης χρησιμοποιήθηκε ειδική αναμνηστική σφραγίδα, με την οποία σφραγίστηκαν οικονομολογούμενοι αναμνηστικοί φάκελοι.

ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ "ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ '97"

Άγιοι Ανάργυροι, 12-20 Απριλίου 1997

Η παραπάνω έκθεση που είχε ενταχθεί στα πλαίσια των εορτασμών των 70 χρόνων από την ίδρυση του Δήμου Αγίων Αναργύρων. Είχε την αιγίδα του παραπάνω Δήμου, την αρωγή του ΕΛΤΑ και την συμπαράσταση της Ε. Φ. Ο.

Φιλοξενήθηκε στο Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Αγίων Αναργύρων "Σπύρος Αποστόλου" και διοργανώθηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας και τον Σύνδεσμο Ελλήνων Συλλεκτών, με τη συνεργασία του Δημοτικού Κέντρου.

Τα φιλοτελικά εκθέματα ήταν τα ακόλουθα:

Αγγελική Ιατρίδου, *Ελληνικά Σφάλματα Μάνος Αναγνώστου, Εθνική Παλιγγενεσία*

Ευάγγελος Ολύμπιος, *Ο Κινηματογράφος*

Ιωακείμ Χαλβατζιδόπουλος, *το Ποδόσφαιρο*

Μάνος Επισκοπάκης, *Ανθρώπινα Δικαιώματα*

Κωνσταντίνος Κορρές, *Φάροι*

Κωνσταντίνος Χριστοδουλίδης, *Λογοκρισίες Ελλάδος 1940 - 1941*

Μαρία Χριστοδουλίδου, *Ιστορία Νεότερης Ελλάδος*

Παντελής Λεούσης, *Εθνικοί Ύμνοι και Πατριωτικά Τραγούδια.*

Γεώργιος Σταυρινός (Κύπρος), *Ο Εθνάρχης Μακάριος*

Ιωάννα Σφήκα, *Οι Θεοί του Ολύμπου*
Λεωνίδας Κορδάτος, *Αρχαιοελληνικό Θέατρο*

Γεώργιος Καράτσαλης, *Τύποι αεροπλάνων και αεροπορικές εταιρίες*

Παναγιώτης Πισιμίσης, *Στην Υγεία μας*
Κωνσταντίνος Πισιμίσης, *Ο Κινηματογράφος*

Γεώργιος Αντωνίου (Κύπρος), *Κατεχόμενη Κύπρος*

Βασίλειος Τσιπάς, *Γάτες*

Νικόλαος Ράγκος (Κύπρος), *Η Κύπρος μέσα από τις κάρτες μάξιμουμ*

Υπήρχαν ακόμη 10 με συλλογές καρτ ποστάλ, 11 εκθέματα Τεκμηρίων και 10 Φιλοτελικής Φιλολογίας. Συνολικά, καλύφθηκαν 72 όψεις πλαισίων.

Η έκθεση δεν είχε συναγωνιστικό χαρακτήρα. Σε ειδική τελετή στο θέατρο του Πολιτιστικού Κέντρου, το βράδυ της 18ης Απριλίου δόθηκαν σε όλους τους εκθέτες αναμνηστικές έγχρωμες πλακέτες με δίπλωμα.

Η βραδιά διανθίστηκε με μουσικοχορευτικό δημοτικό συγκρότημα, το οποίο πρόσφερε ξεχωριστή ευχάριστη

νότα, ικανοποιώντας το πολυπληθές κοινό που παρέστη στην εκδήλωση.

Την ημέρα των εγκαινίων, χρησιμοποιήθηκαν από τον ΕΛΤΑ ειδική αναμνηστική σφραγίδα, με την οποία σφραγίστηκαν ειδικοί αναμνηστικοί φάκελοι.

Η Οργανωτική Επιτροπή συνεστήθη ως εξής:

Από τον Σύνδεσμο Ελλήνων Συλλεκτών συμμετείχαν οι Ιωάννης Ρούσσος ως πρόεδρος, και οι Μορφόπουλος Γεώργιος, Μπάγιος Ειρηνάιος και Ασπασία Σταματέλου μέλη, και από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Θεματικού Φιλοτελισμού και Νεότητας οι Νομικός Καρδούλης, Γιώργος Καράτσα-

λης, Αλέκος Ιατρίδης, Αίγλη Καρατσαλη και Χρήστος Πετρόπουλος.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

Μοσχάτο, 18-23 Απριλίου 1997

Θεματική έκθεση που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού-Φιλοτελικού Ομίλου Μοσχάτου.

Λειτουργήσε στο αμφιθέατρο Σχολής Λαμπίρη Μοσχάτου και φιλοξένησε συλλογές αποκλειστικά μελών του Ομίλου.

Αναμνηστικά αντικείμενα και πρόγραμμα της εκδήλωσης δεν κυκλοφόρησαν.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΡΗΣΥΕΥΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ

Αγρίνιο, 9-16 Μαΐου 1997

Φιλοξενήθηκε στην Παπαστράτειο Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγρινίου με οργανωτή τα Ελληνικά Ταχυδρομεία.

Η Υπηρεσία ενημέρωσης του ΕΛΤΑ εκτύπωσε δίπτυχο πρόγραμμα της τελετής των εγκαίνιων, στο οποίο επικολλήθηκε γραμματόσημο που σφραγίστηκε με το σήμαντρο της πρώτης ημέρας λειτουργίας της έκθεσης και διανεμήθηκε στους επισκέπτες.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ

Σέρρες, 13-15 Ιουνίου 1997

Η έκθεση αυτή ήταν ενταγμένη στα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ '97", στους εορτασμούς, δηλαδή, για την απελευθέρωση των Σερρών από την βουλγαρική κατοχή.

Οργανώθηκε από την Φιλοτελική Εταιρεία Σερρών, με τη συνεργασία της Έκθεσης της Δημοτικής Επιχείρησης.

Έλαβαν μέρος τέσσερες Σερραίοι εκθέτες, μέλη της τοπικής φιλοτελικής εταιρείας, με συλλογές που κυρίως αναφέρονταν στους Βαλκανικούς Πολέμους.

Αναμνηστικά αντικείμενα δεν κυκλοφόρησαν.

ΕΚΘΕΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ – ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ

Αθήνα, 1-10 Αυγούστου 1997

Η έκθεση αυτή πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονα με το 6ο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου που έλαβε χώρα από 1 έως 10 Αυγούστου 1997 στο Ολυμπιακό Στάδιο.

Λειτουργήσε στο περίπτερο του ΕΛΤΑ, στην "Street Market" του Ολυμπιακού Σταδίου, με μοναδικό εκθέτη τα Ελληνικά Ταχυδρομεία.

Αθλητικοί παράγοντες και αθλητές από όλο τον κόσμο, φιλοτελιστές και φίλαθλοι, είχαν τη ευκαιρία να γνωρίσουν τη αθλητική ιστορία της χώρας μας μέσα από τα ελληνικά γραμματόσημα.

Στο Προσωρινό Ταχυδρομικό Γραφείο του Ο. Α. Κ. Α. χρησιμοποιήθηκε την 1η Αυγούστου ειδική αναμνηστική σφραγίδα, αφιερωμένη στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα.

ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΡΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥΜ "ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ '97"

**Άγιος Νικόλαος Κρήτης,
11-16 Αυγούστου. 1997**

Συνδιοργανώθηκε από την Ένωση Ελλήνων Συλλεκτών Καρτών Μάξιμουμ και το Δήμο Αγίου Νικολάου. Λειτουργήσε στο Πολυκέντρο REX της πόλης και έλαβαν μέρος 6 εκθέτες με ισάριθμες συλλογές Καρτών Μάξιμουμ.

Την πρώτη ημέρα της έκθεσης χρησιμοποιήθηκε ειδική αναμνηστική σφραγίδα.

(Συνεχίζεται)

Η νόσος του Άλτσχάιμερ

Alois Alzheimer

Η νόσος του Άλτσχάιμερ είναι μια εκφυλιστική νόσος των νευρών, εξελικτική και μη αναστρέψιμη. Προκαλεί καταστροφή των νευρώνων και επιδείνωση της ψυχικής και σωματικής ικανότητας. Πήρε το όνομά της από τον Γερμανό ψυχίατρο και νευροπαθολόγο Αλοΐσιο Άλτσχάιμερ (Alois Alzheimer, 1864-1915), ο οποίος περιέγραψε για πρώτη φορά τα χαρακτηριστικά συμπτώματα της ασθένειας το 1907.

Στα πρώτα στάδια, τα πιο κοινά αναγνωρίσιμα συμπτώματα είναι η αδυναμία του ασθενούς να αποκτήσει νέες μνήμες, να συγκρατήσει πρόσφατες πληροφορίες και γεγονότα. Καθώς προχωρά η ασθένεια, τα συμπτώματα περιλαμβάνουν σύγχυση, ευερεθιστότητα και επιθετικότητα, εναλλαγές της διάθεσης, απώλεια της ομιλίας, ολική απώλεια μνήμης και γενική παρακμή των αισθήσεων.

Σταδιακά, χάνονται οι σωματικές λειτουργίες και ο ασθενής έχει ανάγκη από διαρκή φροντίδα.

Επί του παρόντος δεν υπάρχει καμία αποτελεσματική θεραπεία για το Alzheimer. Τα υπάρχοντα φάρμακα και οι θεραπείες προσφέρουν μόνο βελτίωση των συμπτωμάτων, καθυστέρηση της εξέλιξης της νόσου ή –σε μερικές περιπτώσεις- διακοπή της.

Η θεραπεία είναι κυρίως παρηγορητική και καταπραϋντική, ενώ σπουδαίο ρόλο παίζει η ψυχολογική υποστήριξη και προσωπική φροντίδα του ασθενούς.

Γενικά εντοπίζεται στους ανθρώπους πάνω από 65 ετών, αν και –λιγότερο συχνά- μπορεί να εμφανιστεί πολύ νωρίτερα, ίσως και πριν τα 50.

Πολλοί πάντως πιστεύουν ότι η μεγάλη συχνότητα

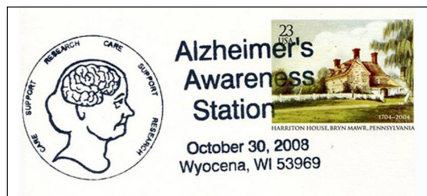

"Περίπτωση Άλτσχάιμερ", βελγική αστυνομική ταινία με ήρωα έναν πάσχοντα από τη νόσο.

με την οποία παρουσιάζεται η αρρώστια τα τελευταία χρόνια οφείλεται στην μεγάλη άνοδο του προσδόκιμου ζωής.

Η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας καθιέρωσε ως Ημέρα του Άλτσχάιμερ την 21η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου.

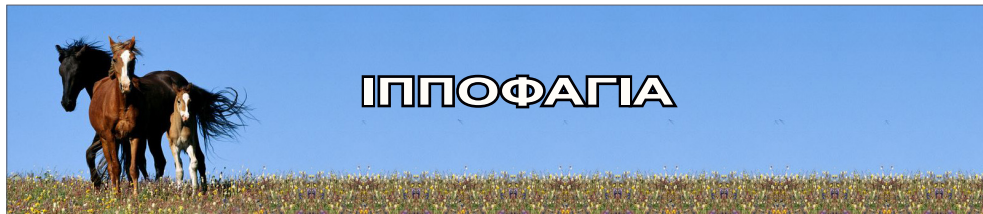
Π. Α.

1. Κέντρο Ενημέρωσης Άλτσχάιμερ (ΗΠΑ).
2. Ιατρικό Κέντρο Δανίας για το Άλτσχάιμερ.
3. Αναμνηστική φραγίδα Ινδίας: "Θυμηθείτε αυτούς που δεν μπορούν να θυμηθούν"

1. "Συνοδέψτε τον, καταλάβετε τον, υποστηρίξτε τον κάθε μέρα".
2. Ιατρικό Κέντρο "Ελπίδα-Αλβέρτος Β'", για πάσχοντες από Alzheimer (Η εικόνα του γραμματοσήμου ζωγραφίστηκε συλλογικά, από ασθενείς του Κέντρου).

ΙΠΠΟΦΑΓΙΑ

Πολλές συζητήσεις έγιναν τον τελευταίο καιρό με την ανεύρεση έτοιμων προϊόντων βοδινού κρέατος έτοιμου για κατανάλωση, μικρότερο ή μεγαλύτερο μέρος του οποίου είχε αντικατασταθεί από κρέας αλόγου. Το πρόβλημα δεν ήταν ασφαλώς ο κίνδυνος της δημόσιας υγείας, εφόσον το αλογίσιο κρέας αποτελεί διατροφικό προϊόν καθιερωμένο σε πολλές χώρες και δεν διαφέρει από υγιεινής πλευράς από τα υπόλοιπα γνωστά κρέατα. Θέμα δημιουργείται μόνο όταν υποχρεώνεται κανείς να καταναλώσει κρέας αλόγου χωρίς να το γνωρίζει και χωρίς να το θέλει. Παίρνοντας ως αφορμή αυτή την υπόθεση απάτης, σκεφτήκαμε να ριζούμε μια (φιλοτελική) ματιά στην ιπποφαγία και την ιστορία της.

Η ιπποφαγία είναι γνωστή από τα προϊστορικά χρόνια. Την εφήρμοζαν κυρίως οι λαοί της Ασίας και της Ευρώπης, με εξαίρεση τους Έλληνες και τους Ρωμαίους, και συνδεόταν με παγανιστικές ιεροτελεστίες. Αυτός ήταν και ο λόγος που ώθησε την καθολική εκκλησία του Μεσαίωνα στην απαγόρευση της.

Ιδιαίτερη διάδοση είχε σε περιόδους σιτοδείας, ενώ για ασιατικούς νομαδικούς πληθυσμούς, όπως οι Μογγόλοι, η ιπποφαγία ήταν συνήθης πρακτική.

Η ιπποφαγία είχε μεγάλη εξάπλωση και

στη Γαλλία στα τέλη του 19ου αιώνα, ενώ από το 1960 άρχισε προοδευτικά να μειώνεται σημαντικά.

Σε αρκετές χώρες, όπως π.χ. στις ΗΠΑ, η ιπποφαγία είναι απαγορευμένη.

Ανασταλτικοί παράγοντες για την κατανάλωση αλογίσιου κρέατος είναι οι σοκαριστικές εικόνες των συνθηκών μεταφοράς των ζώων στο σφαγείο, το παράσιτο της τριχινίασης που ενδημούσε στα άλογα και έγινε στο παρελθόν αιτία για πολλούς θανάτους (κυρίως διότι το κρέας αλόγου τρώγεται συνήθως ελάχιστα ψημένο) και η ιστορική όσο

Επιστολικό δελτάριο ατελούς στρατιωτικού ταχυδρομείου γερμανικής προπαγάνδας που απεικονίζει γαλλική οικογένεια ενώ τεμαχίζει τις σάρκες τραυματισμένου αλόγου. Το σχετικό γερμανικό κείμενο στα δεξιά αρχίζει με την γαλλική φράση: "Είναι πόλεμος" (C'est la guerre).

και συμβολική θέση του αλόγου σε σχέση με τον άνθρωπο.

Μεταξύ των λαών που θεωρούνται γενικά μη ιπποφάγοι είναι οι Αγγλοσάξονες. Μη ιπποφάγοι είναι και οι Εβραίοι και οι Ινδουιστές διότι το απαγορεύσει η θρησκεία τους. Αντίθετα, Ιταλοί, Σκανδιναβοί, Κινέζοι και Ιάπωνες, Λατινοαμερικανοί πλην Βραζιλιάνων και νομάδες της Κεντρικής Ασίας είναι οπαδοί της κατάναλωσης κρέατος αλόγου.

Τα άλογα που προορίζονται για σφαγή είναι πώλοιο μέχρι 18 μηνών που εκτρέφονται ειδικά για το κρέας τους, άλογα ιπποδρόμου που αποτυγχάνουν να εξελιχθούν, άλογα που γέρασαν ή τραυματίστηκαν σοβαρά, και γενικά εκείνα των οποίων η αξία κρίνεται συμφερότερη ως κρέας.

Κατά τον τεμαχισμό των αλόγων στα σφαγεία, επιλέγονται τα μέρη που προορίζονται για τον άνθρωπο, ενώ τα υπόλοιπα κατευθύνονται προς τους ζωολογικούς κήπους ή προς τα κονσερβοποιεία για ζωτροφές,

Το κρέας του αλόγου μαγειρεύεται όπως αυτό του βοείου. Καθώς είναι άπαχο, κατανalώνεται μάλλον ελάχιστο ψημένο (σενιάν), ώστε να μη χαθούν τα γευστικά χαρακτηριστικά του. Οι ειδικοί συνιστούν να μπαίνει για λίγο σε πολύ καυτό τηγάνι, ώστε να παίρνει το χρώμα του ψημένου εξωτερικά

και να μένει ωμό και χυμώδες στο εσωτερικό του.

Μία από τις πιο γνωστές συνταγές για το κρέας του αλόγου είναι και η πιπεράτη μπριζόλα (steak

“Ζητάτε κρέας αλόγου HILL.
Φημισμένο για την ποιότητά του”

de cheval au poivre).

Πάντως, από υγιεινής πλευράς και θρεπτικής αξίας, το κρέας αλόγου θεωρείται άριστο, κυρίως διότι είναι πλούσιο σε σίδηρο και φτωχό σε περιεκτικότητα λίπους.

Στην Ουκρανία, ειδικά στην Κριμαία και σε άλλες περιοχές των εκεί μεγάλων πεδιάδων, με το κρέας αλόγου παρασκευάζουν λουκάνικα που τα ονομάζουν "μαχάν" και "σουτζούκ" (σουτζούκι;) και τα οποία αποτελούν παραδοσιακό έδεσμα των Τατάρων της Κριμαίας.

Οι χώρες της Κεντρικής Ασίας (Καζακιστάν, Ουκρανία κλπ.) αλλά και της Άπω Ανατολής, εκτρέφουν άλογα για το κρέας τους. (Μονόφυλλο Κίνας)

Υπάρχουν επίσης αρκετά πιάτα της γερμανικής κουζίνας που έχουν για βάση το αλογίσιο κρέας. Παράδειγμα το Sauerbraten, σπεσιαλιτέ της Ρηνανίας, το οποίο στις μέρες μας παρασκευάζεται περισσότερο με βοδινό ή χοιρινό κρέας, μετά την γενική μείωση της κατανάλωσης του αλογίσιου.

Στην Ελβετία, στο γνωστό εθνικό φαγητό "φοντί μπουργκινιόν" (fondue bouguignonne), μαζί με το τυρί ή άλλα είδη κρέατος, χρησιμοποιείται συχνά και το κρέας αλόγου. Αγαπητές είναι και οι μπριζόλες αλόγου, ιδιαίτερα στα γερμανόφωνα καντόνια, καθώς και τα λουκάνικα από αλογίσιο κρέας, τα οποία προτιμούν και οι Ιταλοί του βορρά (salametti).

Εκεί όμως που το κρέας του αλόγου τιμάται ιδιαίτερα είναι στη Σλοβενία. Μπριζόλες νεαρού αλόγου βρίσκει κανείς σε πολλά εστιατόρια και "φαστφουντάδικα" της Λουμπλιάνας. Υπάρχουν μάλιστα και σε χάμπουργκερ, με το όνομα "hot-horse".

Πάντως πολλές είναι οι χώρες που έκα-

ναν επικοινωνιακές εκστρατείες για να αποτρέψουν το κοινό από την ιπποφαγία. Μεταξύ αυτών η Γαλλία, το Βέλγιο, η Ολλανδία, οι ΗΠΑ και ο Καναδάς.

Υπάρχουν τόσες επισιτιστικές επιλογές στην εποχή μας για την εξασφάλιση πρωτεϊνών. Αναρωπιέται κανείς αν είναι ανάγκη να

"Όχι! Το άλογο δεν τρώγεται"
Προπαγανδιστική αφίσα κατά της ιπποφαγίας.

στέλνουμε στο σφαγείο –συνήθως κακήν κακώς– τον επί τόσα χρόνια σύντροφό μας. Αυτόν που μας χάρισε τόσες ευχάριστες στιγμές φιλοξενώντας μας τους ώμους του, είτε στο αγώνισμα, είτε

στον περίπατο. Τον εργάτη και συνεργάτη που για δεκαετίες βγάξαμε μαζί του το ψωμί μας... Τι πιο έντιμο από το να του εξασφαλίσουμε μία "τιμητική" αποστρατεία.. Ίσως και κάποιο χάδι που και που...

Αλλά και αν αντίξοες συνθήκες δεν το επιτρέπουν, ακόμα και αυτή η ευθανασία είναι προτιμότερη, από το σκληρότητα και τον εξευτελισμό του σιγκελιού του χασάπη.

Παντελής Λεούσης

Le cheval, vous l'aimez comment ?

en ami en rôti

*Dans l'assiette comme dans le pré,
le cheval est le meilleur ami des enfants.*

Le cheval, je l'aime, je le mange

"Πώς αγαπάτε το άλογο; Σαν φίλο ή ψητό;"

"ΙΠΠΟΦΑΓΙΚΟ ΚΕΟΠΛΕΙΟ"

**Προηγούμενα τεύχη του ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗ
στη διάθεση των μελών μας προς 2 ευρώ το τεύχος,
συν ταχυδρομικά έξοδα.**

Δράκων, ένα παράξενο δέντρο

Ο Δράκων (*Dracaena draco*) είναι ένα παράξενο δέντρο, τόσο στην ανάπτυξη όσο και στην εμφάνιση.

Σαν νεαρό φυτό έχει μονό στέλεχος. Στα 10-15 χρόνια του ο κορμός σταματά να αναπτύσσεται και παράγεται μία λευκή ταξιανθία, με μυρωδάτα άνθη σαν κρίνους. Τέλος, τα άνθη δίνουν καρπούς που μοιάζουν με κοραλλόχρωμα μούρα.

Αμέσως μετά εμφανίζεται στην κορυφή ένα στέμμα από μπουμπουκία και το φυτό αρχίζει να διακλαδώνεται.

Κάθε κλαδί μεγαλώνει για 10-15 χρόνια προτού αρχίσει και αυτό να διακλαδώνεται. Έτσι, όταν το φυτό είναι πια ώριμο, τα κλαδιά του σχηματίζουν μία μεγάλη και πυκνή ομπρέλα.

Η ανάπτυξή του είναι συνήθως αργή. Για να φθάσει το 1,2 μ. απαιτούνται περίπου 10 χρόνια.

Όταν χαραχθεί ο φλοιός, εκκρίνεται μία κοκκινωπή ρητίνη, γνωστή ως το "αίμα του δράκου". Αυτή η ρητίνη, εκτός από τις πολλές παραδοσιακές φαρμακευτικές της χρήσεις, χρησιμοποιείται και στη βαφή λεπτών ζυλινων επιφανειών, όπως αυτές των γνωστών βιολιών Stradivarius. Οι Ρωμαίοι τη χρησιμοποίησαν ευρύτατα για βαφές, ενώ πολλές βραχογραφίες στο Μαρόκο έγιναν με αυτή τη ρητίνη.

Για τους Guanches (Βέρβεροι, αυτόχθονες

των Καναρίων Νήσων) το δέντρο είχε μαγικές ιδιότητες και αποτελούσε αντικείμενο θρησκευτικής λατρείας. Δημιουργούσαν μάλιστα ένα κοίλωμα στον κορμό του και κατασκεύαζαν εκεί ένα μικρό κοίλωμα, κάτι σαν ιερό, που χρησιμοποιούσαν για τις θρησκευτικές τους τελετουργίες.

Ο γεωγράφος και φυσιοδίφης Alexander von Humboldt (1769-1859) αναφέρει ότι σε ένα ταξίδι του στην Αφρική συνάντησε ένα πελώριο τέτοιο δέντρο. Είχε 21 μ. ύψος και 14 μ. περίμετρο κορμού. Υπολογίστηκε πως έπρεπε να είναι 6000 ετών! Το δέντρο αυτό καταστράφηκε το 1868 από μια καταιγίδα.

Στην Τενερίφη υπάρχει σήμερα το "El Drago Milenario" (Χιλιόχρονος Δράκοντας), το παλαιότερο δέντρο του είδους. Εκτιμάται ότι είναι τουλάχιστον 280 ετών.

Το Δράκινα Δράκο καλλιεργείται ευρύτατα ως καλλωπιστικό, σε πάρκα και σε κήπους. Είναι πανέμορφο και, σε συνδυασμό με την μεγάλη ανθεκτικότητά του στην ξηρασία, έχει προτεραιότητα στις προτιμήσεις των αρχιτεκτόνων εθνικών πάρκων Ευρώπης και Αμερικής.

Λάκης Τσάκωνας

Γκαλίνα Ουλάνοβα Η χορεύτρια θρύλος

Γεννήθηκε στην Αγία Πετρούπολη το 1910, όπου και σπούδασε χορό με την Αγγιππίνα Βαγκάνοβα και τη μητέρα της, η οποία ήταν μπαλαρίνα του αυτοκρατορικού ρωσικού μπαλέτου. Ήταν 18 ετών όταν εντάχθηκε στο δυναμικό του περίφημου θεάτρου Mariinsky, εντυπωσιάζοντας αμέσως κριτικούς και κοινό, ενώ ο τύπος βρήκε σε αυτή "χάρη, εξαιρετική πλαστικότητα και ένα είδος μαγευτικής απλότητας στις κινήσεις της". Λέγεται μάλιστα ότι ο μεγάλος θεατράνθρωπος Κωνσταντίν Στανισλάφσκι γοητεύτηκε τόσο πολύ με το χορό της όσο και από το μεγάλο υποκριτικό της ταλέντο, ώστε της ζήτησε να λάβει μέρος σε παραγωγές του.

Το 1944, όταν τη φήμη της έφτασε μέχρι τον Ιωσήφ Στάλιν, της προσφέρθηκε θέση στο θέατρο Μπολσόι, όπου επί 16 ολόκληρα χρόνια ήταν η prima ballerina assoluta ("απόλυτη πρώτη χορεύτρια", τίτλος που δίνεται στην πρώτη χορεύτρια ενός χορευτικού οργανισμού).

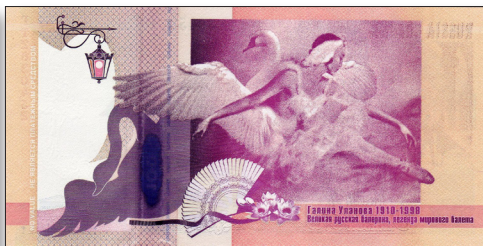
Στο Μπολσόι χόρευε όλους σχεδόν τους ρόλους του κλασσικού ρεπερτορίου, αλλά και νέων έργων σε παγκόσμιες πρεμιέρες, όπως αυτόν της *Σταχτοπούτας*, από το ομώνυμο μπαλέτο του Σεργκέι Προκόφιεφ (1945).

Ήταν πια στα 46 της όταν το καθεστώς της έδωσε άδεια για να περιοδεύσει στο εξωτερικό. Όπου και αν εμφανίστηκε οι κριτικές ήταν διθυραμβικές. Μετά την πρώτη της εμφάνιση στο Λονδίνο, οι βρετανικές εφημερίδες έγραψαν ότι "*Η Ουλάνοβα γνώρισε το μεγαλύτερο θρίαμβο από κάθε άλλη χορεύτρια, από την εποχή της Άννας Πάβλοβα*".

Σταμάτησε το χορό αρκετά νωρίς για να αφοσιωθεί στη διδασκαλία των νέων Ρώσων χορευτών. Από τα 50 της χρόνια μέχρι τα βαθιά γεράματα, καθοδήγησε και ανέδειξε πλήθος σπουδαίων καλλιτε-

χνών της τέχνης της Τερψιχόρης.

Η Ουλάνοβα υπήρξε η μόνη χορεύτρια που τιμήθηκε με τον τίτλο του "Ηρωα της Σο-

Τιμώντας τη μεγάλη χορεύτρια, η πατρίδα της Ρωσία της αφιέρωσε μέχρι και χαρτονομίσματα.

Μετάλλιο με τη μορφή της Ουλάνοβα.

σιαλιστικής Εργασίας". Της αποδόθηκε επίσης το βραβείο του "Εθνικού Καλλιτέχνη της Σοβιετικής Ένωσης" που αποτελούσε την υψηλότερη καλλιτεχνική διάκριση. Άλλες μεγάλες διακρίσεις που κατέκτησε ήταν το βραβείο Στάλιν το 1941, 1946, 1947, 1950, καθώς και το βραβείο Λένιν το 1957.

Πέθανε το 1998, σε ηλικία 88 ετών, και ενταφιάστηκε στο κοιμητήριο του περίφημου μοναστηριού Novodevichy της Μόσχας.

Το διαμέρισμα της Ουλάνοβα που βρίσκεται σε μία από τις "Επτά Αδελφές" της Μόσχας (ουρανοξύστες που κτίστηκαν μεταξύ 1947-1953 σε σταλινικό ύφος) έχει μετατραπεί σε μουσείο, ενώ μνημεία της υπάρχουν στην Αγία Πετρούπολη, στη Στοκχόλμη και Αλλού.

Π. Λ.

Ο τάφος-μνημείο της Ουλάνοβα στο κοιμητήριο του μοναστηριού Νοβοντέβιτσι.

Ένα παζάρι αποκλειστικά για παιδιά

Στο Δήμο Aci Bonaccorsi (Κατάνια Σικελίας) έχει από καιρό αναληφθεί μία ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία, άξια να τιμηθεί με αναμνηστική σφραγίδα. Κάθε τελευταία Κυριακή του μηνός, από τις 6 το πρωί μέχρι τις 4 το απόγευμα, λειτουργεί στο κέντρο της πόλης αγορά μεταχειρισμένων παιχνιδιών.

Σκοπός της η ευαισθητοποίηση των παιδιών και των γονέων σε θέματα ανακύκλωσης, αλληλεγγύης προς τα λιγότερο εύπορες οικογένειες, αλλά και στη σημασία του να δοθεί οικονομική αξία σε πράγματα που άλλοι διαθέτουν και δεν χρειάζονται πια και άλλοι επιθυμούν να αποκτήσουν.

Σ' αυτή την αγορά μπορεί να βρει κανείς από το πιο αμελητέο, αδιάφορο παιχνίδι, έως πραγματικούς θησαυρούς συλλεκτικού ενδιαφέροντος, σε τιμές ιδιαίτερα χαμηλές.

Εκτός από μηχανικά παιχνίδια, ζωάκια γούινα, κούκλες κάθε λογής κλπ., στο παζάρι της Aci Bonaccorsi διατίθενται επίσης βιβλία, γραμματόσημα, τηλεκάρτες κ.ά.

Οι κανόνες είναι λίγοι και σαφείς: Μπορούν να συμμετέχουν όλα τα παιδιά που δεν έχουν συμπληρώσει τα 14 χρόνια, στα οποία διατίθεται χώρος 2 τμ για την έκθεση του "εμπορεύματος" αντί ενοικίου 0.50 ευρώ. Η παρουσία και παρέμβαση ενηλίκων στις συναλλαγές δεν επιτρέπεται.

Οργανωτές της αγοράς ο Δήμος, σε συνεργασία με αγαθοεργές οργανώσεις και τον Ερυθρό Σταυρό, ενώ όλες οι εισπράξεις πηγαίνουν για την ανακούφιση άπορων συνδημοτών.

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκτεθεί σε μία επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Ειδικά γραμματόσημα

Οι γνωστές μορφές των γραμματοσήμων υπάρχουν και σε πολλά άλλα είδη αυτοκόλλητων ετικετών, με οδόντωση ή χωρίς, που δεν αφορούν το αντικείμενο της διακίνησης της αλληλογραφίας. Πολλά από αυτά φέρουν μάλιστα το όνομα "γραμματόσημο" (κακώς βέβαια, αφού γραμματόσημο σημαίνει ένσημο που μπαίνει επάνω στο γράμμα), με την προσθήκη ενός δεύτερου συνθετικού που χαρακτηρίζει την πραγματική χρήση τους. Έτσι, έχουμε τα γραμματόσημα τηλεφώνου, γραμματόσημα τηλεγράφου, γραμματόσημα-νομίσματα κλπ.

Αυτό το υλικό ελάχιστα ή σπάνια χρησιμοποιείται στις θεματικές συλλογές, αφού δεν εκδίδεται από τα ταχυδρομεία, επίσημα ή ιδιωτικά, και δεν χρησιμοποιείται για ταχυδρομική χρήση.

Εντούτοις, ένας καλός φιλοτελιστής πρέπει να τα γνωρίζει, διότι μπορεί κάποιος από αυτά να πέσει τυχαία στα χέρια του και η εικόνα του να ταιριάζει στη θεματική του συλλογή. Θα πρέπει επομένως να γνωρίζει αν μπορεί να το χρησιμοποιήσει ή όχι.

Σήμερα παρουσιάζουμε ένα ακόμα είδος τέτοιων "γραμματοσήμων", αλλά και τα "απεργιακά γραμματόσημα" που, όπως θα δούμε, μπορούν άνετα (και νόμιμα) να υποστηρίξουν πολλά θέματα.

Γραμματόσημα Νόμου για το Κυνήγι Αποδημητικών Πτηνών (ΗΠΑ)

Ο "Νόμος Γραμματοσήμου για το Κυνήγι Αποδημητικών Πτηνών" (Migratory Bird Hunting Stamp Act) ή "Νόμος Γραμματοσήμου για τις Πάπιες" επί το λαϊκότερο (Duck Stamp Act) ψηφίστηκε από το Αμερικανικό Κογκρέσο το 1934 με σκοπό την εξοικονόμηση πόρων για την προστασία των υγροτόπων.

Η νομοθεσία επιβάλλει στους κυνηγούς των υδρόβιων πτηνών την αγορά ενός τέτοιου γραμματοσήμου για κάθε θήραμα που σκοτώνουν. Τα έσοδα που προκύπτουν από αυτά τα γραμματόσημα πηγαίνουν στην Υπηρε-

σία Ιχθύων και Άγριας Ζωής των Ηνωμένων Πολιτειών (United States Fish and Wildlife Service), με σκοπό - μεταξύ άλλων- την αγορά εκτάσεων για νέους υγροτόπους και την επέκταση των παλιών. Με την εφαρμογή αυτού του μέτρου, κατέστη δυνατή η αποτελεσματική προστασία των 18.000 τ. χιλιομέτρων οικοσυστημάτων υδρόβιων πτηνών της χώρας.

Ωστόσο, εκτός από τους κυνηγούς, τα γραμματόσημα αυτά αγοράζονται από πολλούς συλλέκτες, αλλά και από τους επισκέπτες των εθνικών καταφυγίων άγριας ζωής, καθώς με την απόκτηση ενός από αυτά συγκεκριμένης ονομαστικής αξίας εξασφαλίζεται

μία δωρεάν είσοδος.

Το 2000, από την πώληση και μόνο αυτών των γραμματοσήμων εξασφαλίστηκαν έσοδα πάνω από 25 εκατομμυρίων δολαρίων. Η διαχείριση των κονδυλίων αυτών τροποποιήθηκε από την Πράξη Πόρου Υγροτόπων Έκτακτης Ανάγκης του 1986.

Κάθε χρόνο πραγματοποιείται διαγωνισμός για τη σχεδίαση νέου γραμματοσήμου, στον οποίο συμμετέχουν χιλιάδες καλλιτέχνες.

Σύμφωνα με το Εθνικό Ταχυδρομικό Μουσείο, το πρόγραμμα αυτό είναι ένα από τα περισσότερο επιτυχημένα για την προστασία της φύσεως, όλων των εποχών και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Είναι ευνόητο ότι, καθώς αυτά τα "γραμματόσημα" δεν έχουν ταχυδρομική χρήση, δεν δικαιούνται συμμετοχής στις θεματικές συλλογές. Εξάιρεση υπάρχει μόνο για τις περιπτώσεις που η συλλογή αναφέρεται στα πουλιά,

στο κυνήγι ή σε συναφή θέματα, οπότε είναι ευπρόσδεκτα μόνο στην περίπτωση που γίνεται αναφορά στο σχετικό νόμο των ΗΠΑ, με την απαραίτητη, σαφή, λεπτομερή και αναλυτική επεξήγηση που πρέπει να τα συνοδεύει.

Απεργιακά γραμματόσημα

Τα απεργιακά γραμματόσημα είναι βινιέτες με τη μορφή γραμματοσήμων που εξέδωσαν κατά καιρούς τα εμπορικά επιμελητήρια, κυρίως της Γαλλίας, για να μετριάσουν τις συνέπειες της ολικής ή μερικής παράλυσης της ταχυδρομικής υπηρεσίας που προκαλούσαν οι απεργιακές κινητοποιήσεις των ταχυδρομικών υπαλλήλων.

Τέτοιες απεργίες παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στη Γαλλία το 1899, το 1904 και το 1906. Οι συνέπειες για το λαό ήταν οδυνηρές, καθώς η αλληλογραφία ήταν το μόνο προσιτό μέσο επικοινωνίας της εποχής. Ωστόσο, για τους επιχειρηματίες, εμπόρους και παραγωγούς, οι συνέπειες ήταν ακόμα μεγαλύτερες διότι οι απώλειες εξαιτίας των απεργιών ήταν τεράστιες, σε σημείο που -σε κάποιες περιπτώσεις- διακυβευόταν και αυτή η επιβίωση των επιχειρήσεων. Γι' αυτό επενέβησαν τα Εμπορικά Επιμελητήρια, αναζητώντας μία λύση.

Η λύση βρέθηκε με τη οργάνωση έκτακτων απεργιακών ταχυδρομείων που υποκαθιστούσαν τα απεργούντα επίσημα. Ταυτόχρονα, ορισμένα από τα Επιμελητήρια προχώρησαν και στην έκδοση "γραμματοσήμων απεργίας".

Το πρώτο γαλλικό απεργιακό γραμματόσημο (Αμιένη, 1909)

επί επιστολής από Αμιένη προς Παρίσι, ακυρωμένο με σφραγίδα του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Αμιένης.

Είναι ευνόητο πως όλες αυτές οι εκδόσεις, τόσο των Εμπορικών Επιμελητηρίων όσο και άλλων φορέων, είναι ιδιωτικές. Ωστόσο, καθώς αυτές οι έκτακτες ταχυδρομικές υπηρεσίες λειτουργήσαν εν απουσία των

επισημών, και η παρουσία των απεργιακών γραμματοσήμων επάνω στους φακέλους ήταν απαραίτητη για τη διακίνηση της αλληλογραφίας, είναι εξίσου ευνόητο ότι δικαιούνται συμμετοχής στα θεματικά εκθέματα, όπως τα κανονικά γραμματόσημα. Θα μπορούσαμε μάλιστα να παραλληλίσουμε τη χρήση τους με εκείνη των ιδιωτικών εκδόσεων για διακίνηση αλληλογραφίας εντός πόλεων ή εκεί που δεν λειτουργούσε επίσημο ταχυδρομείο (Zemstvos, Coralit, κλπ., για τα οποία έχουμε ήδη μιλήσει). Η μεταχείρισή τους θα πρέπει να είναι ακριβώς η ίδια. Όπως και σε αυτά, η ενδεδειγμένη χρήση τους είναι να εκτίθενται επί ταχυδρομημένου φακέλου. Τότε και μόνο αποκτούν πραγματική υπόσταση γραμματοσήμου.

Το πρώτο απεργιακό γραμματόσημο εκδόθηκε κατά τη διάρκεια της διπλής ταχυδρομικής απεργίας του 1909, από το εμπορικό επιμελητήριο της Αμιένης. Για να χρησιμοποιηθεί έπρεπε να συνοδεύεται από επίσημο γραμματόσημο των 10 c. Καθώς το επιμελητήριο δεν διέθετε δική του σφραγίδα, χρησιμοποιήθηκε αυτή της επίσημης ταχυδρομικής υπηρεσίας. Αργότερα, τα επιμελητήρια ακύρωσαν τα γραμματόσημά τους με τις εμπορικές ιδιωτικές τους σφραγίδες.

Άλλες μεγάλες απεργίες ταχυδρομικών που προκάλεσαν εκδόσεις απεργιακών γραμματοσήμων ήταν του 1953, του 1968, του

Απεργιακά γραμματόσημα Ορλεάνης και Σωμύρ (1953)...

...Ρουάν και Κοιλιάδας του Λίγηρα (Μάιος 1968) ...

...της πόλης Ταρμπ (1968)...

...της Λιόν (1974) και της Μπαστιά (Κορσική).

Απεργιακά γραμματόσημα Ηνωμένων Πολιτειών και Μ. Βρετανίας.

Απεργιακός φάκελος από Τορόντο προς Ουάσινγκτον

1971, του 1974, 1988, 1989, και των ετών 1995 και 1997 (απεργία της Κορσικής).

Καθώς τα απεργιακά γραμματόσημα είναι αρκετά ζητημένα και από την πρώτη στιγμή της εμφάνισής τους προσέλκυσαν το ενδιαφέρον των συλλεκτών, δεν άργησαν να εμφανιστούν στην αγορά πλήθος βινιετών που δεν είχαν σχέση με απεργίες και ουδέποτε γραμματοσήμαναν απεργιακή αλληλογραφία. Πρέπει επομένως να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί όσο και επιφυλακτικοί όταν πρόκειται να βάλουμε τέτοια γραμματόσημα στη συλλογή μας.

Εύκολη λύση για κάθε ενδιαφερόμενο δίνει ο κατάλογος Yvert. Από την έκδοση του 2010 και εντεύθεν αναφέρει και τιμολογεί όλες τις πραγματικές απεργιακές εκδόσεις, αυτές δηλαδή που είχαν πραγματική ταχυδρομική χρήση.

Ωστόσο, ακόμα και τα απεργιακά γραμματόσημα που εκδόθηκαν κανονικά, δεν έμειναν αλώβητα από τους πλαστογράφους. Καθώς μάλιστα πολλά από αυτά είναι απλοϊκά στην κατασκευή τους και εύκολα στην πλαστογράφιση, η έκθεσή τους αποκλειστικά επάνω σε ταχυδρομημένο υλικό είναι δύο φορές απαραίτητη.

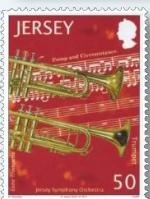
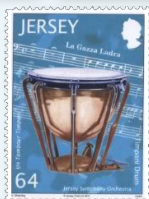
Παντελής Λεούσης

Η Κύπρος, νικήτρια του Διεθνούς Βραβείου "Γιεχούντι Μενουχίν"

Το βραβείο Yehudi Menuhin Trophy φέρει το όνομα του σπουδαίου βιολονίστα Γιεχούντι Μενουχίν (1916-1999) και καθιερώθηκε το 1980, αμέσως μετά το θάνατό του.

Αρχικά απονεμόταν με την ονομασία "Βραβείο Ρόμπερτ Στολζ" (Robert Stolz, ο τελευταίος από τους μείζονες συνθέτες οπερέτας και γνωστός φιλοτελιστής).

Ιδρυτής του βραβείου ο βρετανικός σύλλογος μουσικού θεματικού φιλοτελισμού Philatelic Music Circle. Ήταν ετήσιο και απονεμόταν στο δημιουργό του ωραιότερου γραμματοσήμου με

θέμα τη μουσική. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Μενουχίν, φιλοτελιστής και αυτός, ήταν επί 30 χρόνια πάτρωνας του παραπάνω συλλόγου (1969-1999).

Όταν το Philatelic Music Circle διέκοψε τη λειτουργία του, την οργάνωση του Βραβείου Yehudi Menuhin ανέλαβε ο αντίστοιχος γερμανικός σύλλογος Motivgruppe Musik, που ιδρύθηκε το 1959 και αριθμεί 350 μέλη από 30 χώρες.

Για το 2012, το βραβείο απενεμήθη στον Κύπριο καλλιτέχνη Θεόδωρο Κακουλή για τη θαυμάσια σειρά Συνθέτες του 18ου Αιώνα, που κυκλοφόρησε στην Κύπρο στις 28 Ιανουαρίου 2011. Ανταγωνίστριες σειρές ήταν τα (6) Μουσικά Όργανα του Τζέρσεϊ και ο Μότσαρτ της Τσέχικης Δημοκρατίας.

Η Κύπρος, παρά το μικρό μέγεθός της, δεν παύει να διακρίνεται σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, με ιδιαίτερη επίδοση στον αθλητισμό και την καλλιτεχνία.

Ο πρώτος που περιέγραψε τον κοκοφοίνικα (*Cocos nucifera*) ήταν ο Ληναίος. Είναι ένα είδος φοίνικα που βρίσκεται σε όλες τις υγρές τροπικές περιοχές. Καλλιεργείται κυρίως κατά μήκος των ακτών, αλλά και αρκετά μακριά από αυτές, όπως π.χ. στην Ινδία, όπου φύεται μέχρι και σε χίλια μέτρα υψόμετρο.

Είναι δέντρο μακρόβιο. Ζει πάνω από έναν αιώνα, ενώ η παραγωγική του ζωή φθάνει και τα 80 χρόνια. Ωστόσο, σε περιοχές ιδιαίτερα εκτεθειμένες σε ισχυρούς ανέμους, όπως στις ατόλες, το δέντρο ζει πολύ λιγότερο.

Από την ανθοφορία του κοκοφοίνικα παράγονται δρύπτες, πράσινοι καρποί που περιέχουν τις καρύδες και μεγαλώνουν στις μασχάλες των κλαδιών σε συστάδες των πέντε, έως και πάνω από δέκα, ανάλογα με την ποικιλία. Η καρύδα καλύπτεται από ένα παχύ ινώδες περίβλημα πάχους 5-15 εκατοστών που ονομάζεται μεσοκάρπιο. Κάτω από το μεσοκάρπιο βρίσκεται ένα λεπτό καφέ σκληρό κέλυφος που περιέχει το ενδοσπέρμιο, ένα λευκό γαλακτώδες υγρό που ονομάζεται νερό της καρύδας και που

μετατρέπεται σε σάρκα καθώς ο καρπός ωριμάζει. Αυτή η σάρκα της καρύδας, όταν αποξηρανηθεί ονομάζεται κόπρα.

Οι καρύδες, μόλις βλαστήσουν, φυτεύονται σε μικρό βάθος, σε πλούσιο αμμουδερό χώμα, κατά προτίμηση υφάλμυρο. Ο κοκοφοίνικας απαιτεί περίπου 1,5 κυβικό μέτρο νερού ετησίως. Αυτό σημαίνει ότι δεν χρειάζεται πότισμα, εκτός αν η εποχή της ξηρασίας εκτείνεται πέραν των τριών μηνών. Η φύτευση είναι δυνατή όλο το χρόνο, αν και είναι καλύτερο να αποφεύγεται την εποχή της ξηρασίας. Η παραγωγή αρχίζει μεταξύ του έκτου και όγδοου έτους.

Μόλις οι καρύδες ωριμάσουν, πέφτουν μόνες τους στη γη. Δεν είναι όμως ασυνήθιστο η συγκομιδή τους να γίνεται νωρίτερα. Αφού συγκεντρωθούν, ανοίγονται στα δύο με χειροκίνητο τρόπο και εκτίθενται στον ήλιο μέχρι την σχεδόν ολοκληρωτική εξαφάνιση του νερού που περιέχουν. Για την παραγωγή της κόπρας, η υγρασία της καρύδας δεν πρέπει να υπερβαίνει το 6%.

Τέλος, η κόπρα συγκεντρώνεται σε σάκους

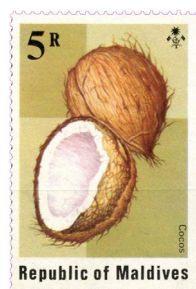
Στην Ινδία απαντώνται κοκοφοίνικες σε υψόμετρο μέχρι και 1000 μ.

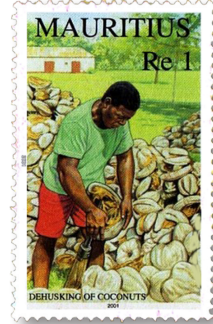

Ταξιανθία κοκοφοίνικα και καρύδες που μόλις βλάστησαν.

Κοκοφοίνικας με καρπούς και ανοιγμένη καρύδα. Διακρίνεται το ινώδες μεσοκάρπιο.

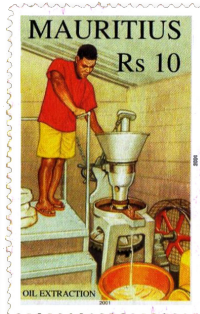
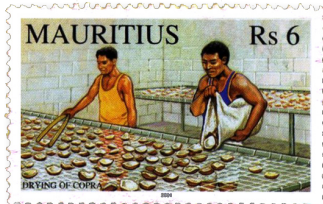
Φάσεις της διαδικασίας παραγωγής κόπρας:

- 1 & 2. Οι καρύδες αποφλοιώνονται (αφαιρείται το ξερό περικάρπιο).
3. Ανοίγονται χειρονακτικά ή με τη βοήθεια περιστρεφόμενου κοπτικού τροχού.

που ζυγίζονται και το προϊόν βγαίνει στο εμπόριο.

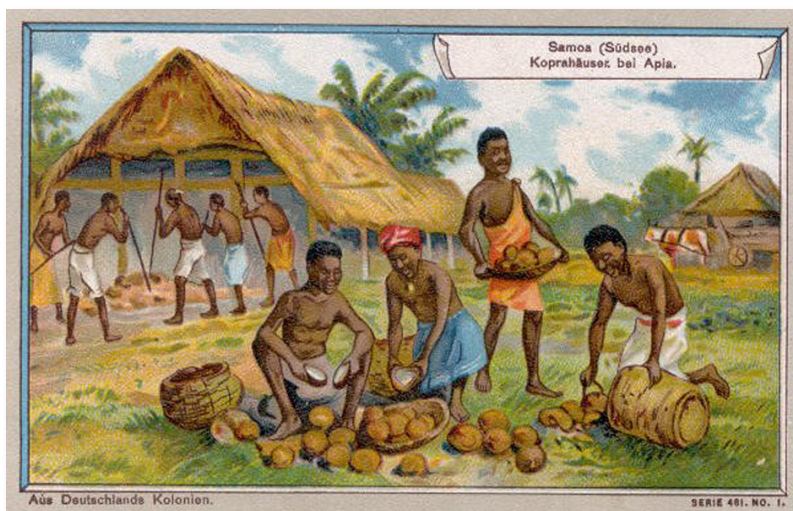
Από την κόπρα εξάγεται το καρυδέλαιο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή μαργαρίνης, στη σαπωνοποιία, στην παρασκευή καλλυντικών, αλλά και στη ανθρώπινη διατροφή όπως τα σπορέλαια. Ένα από τα γνωστά καλλυντικά με βάση το καρυδέλαιο είναι το "μονό", που παρασκευάζεται σε συνδυασμό με εκχύλισμα από το λου-

λούδι της Ταϊτής "τιαρέ". Τα υπολείμματα της κόπρα μετά την πίεση για την παραγωγή ελαίου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως γεωργικό λίπασμα και ως ζωτροφή βοοειδών, χοίρων και αλόγων, αλλά και για την εκτροφή γαριδών.

Παντελής Λεούσης

4. Απλώνονται στον ήλιο.
5. Με τη βοήθεια πιεστικής μηχανής εξάγεται το καρυδέλαιο.
- 6 & 7. Από το καρυδέλαιο, μεταξύ άλλων, παρασκευάζεται το καλλυντικό "μονό", με πρόσμιξη εκχυλισματος του άνθους "τιαρέ".

Επεξεργασία καρύδας για την παραγωγή κόπρας, σε ωραίο μονόφυλλο Σαμόας.

Σέρλοκ Χολμς: Αναζητώντας το δολοφόνο!

του Θανάση Απέρρη

Η αστυνομική λογοτεχνία στηρίχθηκε στις ικανότητες και τη δράση του ντετέκτιβ, του ανιχνευτή εγκλημάτων, είτε αυτός εργάζεται για λογαριασμό της αστυνομίας, είτε είναι ελεύθερος επαγγελματίας ή ερασιτέχνης.

Ο Σέρλοκ Χολμς, ο φανταστικός λογοτεχνικός χαρακτήρας που επινόησε και δημιούργησε ο Κόναν Ντόουλ, αποτέλεσε το αρχέτυπο του σύγχρονου ιδιοφυή ντετέκτιβ και τη βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε η μακροβιότερη παράδοση της αστυνομικής λογοτεχνίας. Μολονότι πριν από τον Χολμς είχε προηγηθεί ο εκκεντρικός μεγαλοφυής ήρωας Ωγκύστ Ντυπέν του Έντγκαρ Άλαν Πόε, ο Χολμς τον ξεπέρασε σε δημοφιλία διότι είχε μεγάλη απήχηση στη λαϊκή φαντασία.

Στην καθιέρωση του Χολμς συνέβαλε ση-

μαντικά η περιγραφή της εποχής, η απόδοση της ατμόσφαιρας και του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο έδρασε, με τη λονδρέζικη ομίχλη, τις βικτωριανές άμαξες και τις ανθρώπινες σκιές να κινούνται σε σκοτεινούς και βρεγμένους δρόμους.

Γεννημένος το 1854, ο ήρωας του Κόναν Ντόουλ καταγόταν από οικογένεια ευγενών και ανθρώπων με καλλιτεχνικές τάσεις. Σπούδασε φυσικές επιστήμες στο Κέμπριτζ, αντίθετα με τις προσδοκίες του πατέρα του, ο οποίος ήθελε να σπουδάσει νομικά. Κατέληξε να κάνει τη δουλειά του ντετέκτιβ μάλλον τυχαία παρά από συνειδητή απόφαση.

Η εμφάνιση του είναι εντυπωσιακή. Ψηλός, γύρω στο 1.83, ισχνός, με διαπεραστικό βλέμμα, γκριζα επιβλητικά μάτια και, ανάμεσά τους, μια γερακίσια μύτη με πηγούνι που προεξέχει και φανερώνει την αποφασιστικότητα του. Αν και ασχολείται πολλές ώρες με πειράματα χημείας στο πρόχειρο εργαστήριο που δημιούργησε στο σπίτι του, τα χέρια του είναι ευαί-

Αλληπάλληλες οι εκδόσεις προς τιμήν του "Σέρλοκ Χολμς", τόσο στη βρετανική μητροπολιτική χώρα όσο και στα βρετανικά νησιά. Ο ήρωας του Κόναν Ντόουλ είναι εξαιρετικά δημοφιλής, όσο και διαχρονικός.

σθητα, με λεπτά νευρώδη δάκτυλα, ώστε να αναδεικνύεται δεξιότηχνης στο βιολί.

Σαν χαρακτήρας παρουσιάζεται ως αινιγματική προσωπικότητα. Εκκεντρικός και ασκητικός, έχει περιόδους έντονης δράσης που εναλλάσσονται με περιόδους αδράνειας. Όταν το μυαλό του δεν ασχολείται έντονα με την επίλυση κάποιου προβλήματος, οδηγείται σε κατάθλιψη και καταφεύγει για ανακούφιση στην κοκαΐνη.

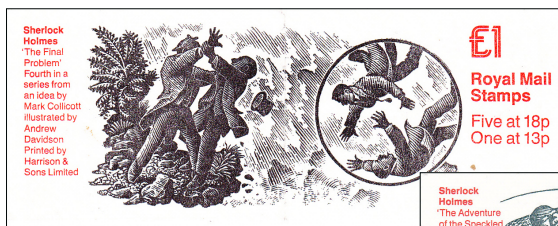
Κοναν Ντούλ

Regina).

Του αρέσει το διάβασμα, η όπερα, το καλό φαγητό και το κρασί.

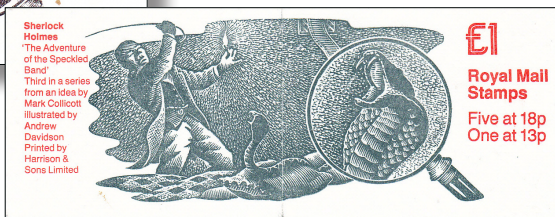
Προικισμένος με οξυδερκή παρατηρητικότητα, όταν βρίσκεται στον τόπο του εγκλήματος, εξετάζει τα πάντα και προσέχει κάθε λεπτομέρεια. Είναι αρκετά υπομονετικός αλλά, πολλές φορές παθιάζεται με μια υπόθεση, με αποτέλεσμα να μην τον ενδιαφέρει τίποτα, ούτε και το φαγητό. Επιπλέον, διαθέτει εξαιρετικές γνώσεις, χημείας, ανατομίας, νομικής, βοτανικής και γεωλογίας, καθώς ξεχωρίζει με μεγάλη ευκολία τα δηλητήρια και τα είδη χρώματος.

Τελικά, ο Σέρλοκ Χολμς είναι τόσο

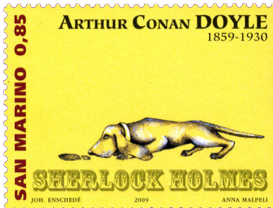
Τευχίδια γραμματοσήμων με απεικονίσεις από τις πολλές και συναρπαστικές περιπέτειες του διάσημου ντέτεκτιβ.

Τα ανθρώπινα αισθήματα δεν φαίνεται να τον συγκινούν, έχει όμως τόσο βαθειά αναπτυσμένη την αίσθηση του δικαίου, ώστε σε μερικές περιπτώσεις τοποθετεί τον εαυτό του πάνω από το νόμο, όταν πιστεύει ότι αυτός δεν λειτουργεί σωστά στην απόδοση της δικαιοσύνης. Υπεροπτικός, ιπποτικός αλλά δύσπιστος απέναντι στις γυναίκες, γεγονός που ώθησε αρκετούς να επινοήσουν περίπλοκα σενάρια για την ερωτική του ζωή. Ευαίσθητος στο ωραίο, συχνά σε στιγμές πλήξης πυροβολεί τον τοίχο του, σχηματίζοντας με τις τρύπες από τις σφαίρες ένα πατριωτικό V.R. (Victoria

αληθοφανής και μας αγγίζει τόσο πολύ, ώστε θα θέλαμε να είναι πραγματικός!

Οι περιπέτειες του φλεγματικού Χολμς και του κάπως αφελούς πιστού φίλου του Γουάτσον, του οποίου η βραδύνοια αντιπαράθεται στην ευφυΐα του Χολμς, έγιναν αντικείμενο συγγραφής βιβλίων που διαβάστηκαν από εκατομμύρια αναγνώστες σε όλον τον κόσμο, ενώ διασκευάστηκαν και γυρίστηκαν σε πολλές κινηματογραφικές ταινίες.

Ο Σέρλοκ Χολμς είναι τόσο δημοφιλής, ώστε υπάρχει σε γραμματοσήμα μιας πλειάδας κρατών.

Νέα ΔΣ Φιλοτελικών Σωματείων

Μετά από τις πρόσφατες αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέων Δ.Σ. φιλοτελικών εταιρειών, αυτά δαμορφώθηκαν ως εξής:

- **Φιλοτελική Εταιρεία Λιβαδειάς**

Πρόεδρος Α. Μέγας
 Αντιπρόεδρος Ε. Τσόγκας
 Γραμματέας Λ. Θηβαίος
 Ταμίας Χ. Χαμπέζος
 Υπεύθυνος Βιβλιοθήκης Κ. Στεφάνου
 Μέλη: Γ. Κυριάκου και Δ. Γολεμάτης.

- **Φιλοτελική Εταιρεία Θεσσαλονίκης**

Πρόεδρος Λ. Πετρόπουλος
 Αντιπρόεδρος Γ. Φαϊτατζής
 Γεν. Γραμματέας Π. Γεωργιλιάς
 Ειδικός Γραμματέας Α. Βαλαβάνης
 Ταμίας Γ. Χατζηγεωργίου
 Έφορος Ο. Αρβανίτης
 Υπεύθ. Εντευκτηρίου Α. Αβραμίδης.

- **Έν. Ελλ. Συλλεκτών Καρτών Μάξιμου**

Πρόεδρος Ν. Μαλλούχος
 Αντιπρόεδρος Β. Αγραφιώτης
 Γεν. Γραμματέας Κ. Σαμανίδης
 Ταμίας Π. Γεωργίτσος
 Μέλη: Ν. Λαλεχός,
 Μ. Κατσαράς, Κ. Κόγκος,

- **Παν. Έν. Φιλοτελιστών Υπαλλήλων ΕΛΤΑ**

Πρόεδρος Θ. Γαλάνης
 Αντιπρόεδρος Π. Τσοκτουρίδου
 Γεν. Γραμματέας Κ. Κατσίκης
 Ταμίας Κ. Σμυρναίου
 Μέλη: Ν. Μακρυγιώργου,
 Γ. Γραικούσης, Α. Κωστόπουλος

Διαδικτυακή προβολή του Φιλοτελισμού

Στο διαδικτυακό τόπο Flowmagazine αναρτήθηκε πρόσφατα τηλεφωνική συνέ-

ντευξη που πήρε ο δημοσιογράφος Άκης Αδαμόπουλος από τον πρόεδρο και τον Γ. Γραμματέα της ΕΦΟ, Α. Βιρβίλη και Π. Λεούση αντίστοιχα, με θέμα το φιλοτελισμό, τη διάδοσή του στο ευρύ κοινό και την πνευματική όσο και κοινωνική σημασία του.

ΕΦΟ και Φιλοτελικό Μουσείο

Σε πρόσφατη συνάντηση αντιπροσωπείας της ΕΦΟ με τον Γ. Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, στην εποπτεία του οποίου ανήκει από τις 5.12.2012 το Ταχυδρομικό και Φιλοτελικό Μουσείο της Αθήνας, εκφράστηκε γραπτώς και προφορικώς το αίτημα της ΕΦΟ για συμμετοχή της στην επιτροπή παραλαβής και παράδοσης των μουσειακών αντικειμένων, θέτοντας στη διάθεση του Υπουργείου την εθελοντική προσφορά εξειδικευμένων φιλοτελιστών για την αναγνώριση, περιγραφή και όσο το δυνατόν πιο ακριβή κατάταξή τους, καθώς και στην ευκαία -όσο και αναγκαία- κατοπινή ψηφιοποίησή τους.

Ο Γ. Γραμματέας Μ. Δασκαλάκης αποδέχτηκε τη συμμετοχή ενός εκπροσώπου και ενός αναπληρωματικού της ΕΦΟ στην εν λόγω επιτροπή, πρότεινε μάλιστα τη συμμετοχή και ενός τεχνικού συμβούλου.

Αν υλοποιηθεί η υπόσχεση του κ. Δασκαλάκη και, συνάμα, ικανοποιηθεί το αίτημα της ψηφιοποίησης, ο φιλοτελικός κόσμος θα αποκτήσει πρόσβαση στον ανεκτίμητο πλούτο του Μουσείου, νέες γνώσεις θα προστεθούν στις ήδη υπάρχουσες και νέες δυνατότητες μελέτης θα δημιουργηθούν.

Τα μουσειακά αντικείμενα δικαιώνουν το λόγο της ύπαρξής τους μόνο όταν ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να τα βλέπει, να τα θαυμάζει και να τα μελετά.

Εγκαίνια του νέου γραφείου της ΕΦΟ

Την Δευτέρα, 11 Μαρτίου 2013 έγιναν τα επίσημα εγκαίνια του νέου, ιδιόκτητου γραφείου της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας. Με αυτή την εκδήλωση, στην οποία είχαν προσκληθεί να συμμετάσχουν φιλοτελικά σωματεία και φιλοτελιστές όλης της χώρας, ολοκληρώθηκαν τόσο οι τυπικές όσο και οι εθιμοτυπικές διαδικασίες αυτού του σπουδαίου γεγονότος που, λίγους μή-

Ο Σάββας Βουλγαρίδης, η πρωτοβουλία και η γενναιόδωρη συνεισφορά του οποίου συνέβαλαν σημαντικά στο να αποκτήσει η ΕΦΟ ιδιόκτητη στέγη, λαβαίνει τον "Επαίνο" από τον Πρόεδρο Α. Βιρβίλη, παρισταμένου του Γ. Γραμματέα Π. Λεούση.

νες πριν, θα φάνταζε σαν αποκύημα φαντασίας "ευφάνταστου νοός", σαν σαιξπηρικό "Όνειρο θερινής νυκτός"!

Η σεμνή τελετή των εγκαινίων περιλάμβανε επίδοση ονομαστικών Επαίνων προς όλους όσους συνέβαλαν οικονομικά στην πραγματοποίηση αυτού του μικρού "θαύματος". Οι φιλοτελιστές και τα φιλοτελικά σωματεία που προσέφεραν μικρότερα ή μεγαλύτερα ποσά, όλοι επιβραβεύτηκαν με ένα καλαίσθητο έντυπο φύλλο επαίνου, που θα θυμίζει στο διηνεκές την πολύτιμη προσφορά τους.

Η γιορτή των εγκαινίων έκλεισε με προσφορά μικρού δείπνου στους πολυπληθείς παρευρεθέντες και με την ευχητήρια πρόταση το νέο γραφείο να γίνει η αρχή για νέες δράσεις για το καλό του Ελληνικού Φι-

λοτελισμού.

Ύψιστη διάκριση στον Α. Βιρβίλη

Σε πρόσφατη συνεδρίαση της διεθνούς επιτροπής επιλογής των υποψηφίων που καλούνται να υπογράψουν την Δέλτο των Διακεκριμένων Φιλοτελιστών, αποφασίστηκε ομόφωνα η εκλογή του Προέδρου της ΕΦΟ Α. Βιρβίλη. Η ανωτέρω τιμητική διάκριση θεσπίστηκε στο Φιλοτελικό Συνέδριο της Μ. Βρετανίας του 1921 και αποδίδεται σε φιλοτελιστές με σπουδαία προσφορά στον παγκόσμιο φιλοτελισμό.

Στο σκεπτικό της απόφασης, αφού γίνεται αναφορά στην επαγγελματική σταδιοδρομία του τιμώμενου, στα φιλοτελικά ενδιαφέροντα και τις βραβεύσεις του (μεταξύ άλλων και Grand Prix σε εθνικό επίπεδο), στο εκδοτικό/συγγραφικό του έργο (πάνω από 250 βιβλία, άρθρα, κριτικές παρουσιάσεις, ευρετήρια και κατάλογοι), στη συμμετοχή του από το 1975 ως εθνικού αντιπροσώπου και διεθνή κριτή σε πλήθος εκθέσεων F.I.P. και F.E.P.A., στη θητεία του σε φιλοτελικούς οργανισμούς όπως Πρόεδρος Επιτροπής Φιλοτελικής Φιλολογίας της FIP από το 2008, μέλος της Ευρωπαϊκής Φιλοτελικής Ακαδημίας (Α.Ε.Ρ) και του Διεθνούς Συνδέσμου Φιλοτελικών Δημοσιογράφων (Α.Ι.Ρ.), Εταίρος της Βασιλικής Φιλοτελικής Εταιρείας του Λονδίνου κ.λ.π., τονίζεται ιδιαίτερα το έργο του για την διεθνή προβολή του ελληνικού φιλοτελισμού.

Τέλος, στο σκεπτικό της απόφασης αναφέρονται το Ειδικό Βραβείο της F.E.P.A. για την μακρόχρονη υπηρεσία του ως μέλος στο Δ.Σ. της (2008), καθώς και το Μετάλλιο της Ελληνικής Φιλοτελικής Εταιρείας (2012), με τα οποία έχει τιμηθεί.

Η παρουσία του ονόματος του Α. Βιρβίλη, του δεύτερου Έλληνα μετά τον Αλέξανδρο Αργυρόπουλο το 1955, στην Δέλτο των Διακεκριμένων Φιλοτελιστών, αποτελεί ξεχωριστή τιμή για την φιλοτελική Ελλάδα.

Ο Σύλλογός μας συγχαίρει θερμά τον άξιο εργάτη του φιλοτελισμού.

Εθνική Έκθεση το Δεκέμβριο

Έγινε γνωστό ότι η Ελληνική Φιλοτελική Εταιρεία βρίσκεται πολύ κοντά στην εξασφάλιση αίθουσας στο "Σπίτι της Κύπρου"

για τη διοργάνωση εθνικής φιλοτελικής έκθεσης το πρώτο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου. Η έκθεση θα περιλαμβάνει όλες τις φιλοτελικές τάξεις και θα αναπτυχθεί σε 250 πλαίσια, σε δύο περιόδους των 125 εκάστη.

Λόγω της οικονομικής κρίσης που διέρχεται η χώρα μας και της έλλειψης χρηματοδότησης από τα ΕΛΤΑ ή άλλους φορείς, η έκθεση θα πραγματοποιηθεί με λιτά μέσα. Δεν θα υπάρχουν, π.χ., μετάλλια και κατάλογος. "Λιτό" θα είναι ωστόσο και το κόστος για τους εκθέτες: 10 € για κάθε συμμετοχή, συν 5 € ανά πλαίσιο.

Στους προγραμματισμούς των οργανωτών είναι και η οργάνωση παράλληλων με την έκθεση εκδηλώσεως, όπως παρουσίαση του τόμου OPUS 2013 από την Ευρωπαϊκή Φιλοτελική Ακαδημία, παρουσίαση από τα ΕΛΤΑ του εκδοτικού προγράμματος του 2014, ομιλία του Δημήτρη Ματσούκη σχετική με την παραγωγή και την εκτύπωση των γραμματοσήμων, συμπόσιο εμπόρων που θα οργανωθεί από την ΟΕ της Έκθεσης, παρουσίαση του έργου και του προγράμματος της ΕΦΟ και όσων Φιλοτελικών Συλλόγων το επιθυμούν.

Καθώς η οικονομική κρίση καθιστά αδύνατη την οργάνωση εκθέσεων με την παραδοσιακή άνεση, το δίλλημα τίθεται αν είναι καλλίτερα να μη γίνονται πια εκθέσεις ή να γίνονται με λιτότερο τρόπο. Η επιλογή της δεύτερης εκδοχής είναι, ασφαλώς, η πιο σώφρων.

Νέο ΔΣ της ΕΦΟ

Μετά από τις αρχαιρεσίες της 31^{ης} Μαρτίου για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. της Ελληνικής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας αυτό διαμορφώθηκε ως εξής:

Πρόεδρος Παντελής Λεούσης
 Αντιπρόεδρος Μιχάλης Τσιρώνης
 Γ. Γραμματέας Παναγ. Καγκελάρης
 Ειδ. Γραμματέας Αντώνης Βιρβίλης
 Ταμίας Βασίλης Πετρόχειλος
 Έφορος Ιωακείμ Χαλβατζιδόπουλος
 Μέλη: Νίκος Καρανικόλας
 Νίκος Μαλλούχος
 Σπύρος Παπαγιάννης
 Μιχάλης Πετραδάκης
 Λάζαρος Πετρόπουλος

Ντενυτεναμούν Μία υπέροχη μούμια

Το Βρετανικό Μουσείο ιδρύθηκε το 1753 και είναι αφιερωμένο στην ανθρώπινη ιστορία και τον πολιτισμό. Η μόνιμη συλλογή του αριθμεί περίπου οκτώ εκατομμύρια αντικείμενα που προέρχονται από όλες τις ηπείρους, και είναι μία από τις μεγαλύτερες και πιο ολοκληρωμένες παγκοσμίως.

Σε μία σειρά έξι γραμματοσήμων που κυκλοφόρησε το 2003 για τα 250 χρόνια του μουσείου, περιλαμβάνεται και η απεικόνιση μιας από τις ωραιότερες και καλύτερα διατηρημένες αιγυπτιακές μούμιες που φυλάσσεται στο παραπάνω Μουσείο. Ανήκει σε κάποιον που άκουγε στο όνομα Ντενυτεναμούν. Βρέθηκε στη Θήβα, μέσα σε ξύλινο φέρετρο, από όπου και η εικόνα του γραμματοσήμου.

Η μούμια αυτή χρονολογείται από το 900 π.Χ.

Κρίνοντας από την ποιότητα της εικόνας επάνω στο γραμματόσημο, αναρωπιέται κανείς πώς μπόρεσε να διατηρηθεί σε τόσο άριστη κατάσταση μετά από σχεδόν τριάντα ολόκληρους αιώνες. Είναι πράγματι άξιο θαυμασμού.

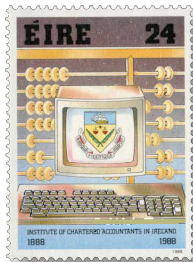
Π. Λ.

Αχ! Αυτό το πλάνο...

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΒΑΚΑ ΣΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

1. Η μηχανική εποχή

- 1.1 Πρώιμα εργαλεία υπολογισμών
 - 1.1.1 Μέτρηση με τα δάκτυλα
 - 1.1.2 Ο άβακας
 - 1.1.3 Άλλοι πρώιμοι μηχανισμοί υπολογισμού
- 1.2 Η μηχανική δημιουργεί μηχανικές λύσεις
- 1.3 Μηχανικά υπολογιστικά εργαλεία
 - 1.3.1 Προσθετικές μηχανές
 - 1.3.2 Αριθμομηχανή
 - 1.3.3 Ταμειακές μηχανές

2 Το χάσμα γεφυρώνεται

- 2.1 Οι πρώτοι εφευρέτες
- 2.2 Πριν το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο
- 2.3 Οι πιεστικές δυνάμεις
- 2.4 Η διασπαστική προσωπικότητα της γραφομηχανής
- 2.5 Η ανάγκη για ταχύτητα: Β' Παγκόσμιος Πόλεμος
 - 2.5.1 ENIAC (Ηλεκτρονικός αριθμητικός ολοκληρωτής & υπολογιστής)
 - 2.5.2 Οι κοριοί
 - 2.5.3 Αυτοί που σπάνε τους κώδικες
 - 2.5.4 Η ρωσική σύνδεση

3 Ηλεκτρονική εποχή

- 3.1 Προχωρώντας ψηφιακά: Δεκαετία του '50
- 3.2 Η ορμητική δεκαετία του '60
- 3.3 Οι ιδιοφυίες συγκεντρώνονται στη Silicon Valley: Δεκαετία του '70
- 3.4 Αν μπορεί να παίξει σκάκι είναι καλός υπολογιστής
- 3.5 Η άφιξη του προσωπικού υπολογιστή (PC): Δεκαετία του '80
- 3.6 Η τεχνολογία πληροφορικής γίνεται βιομηχανία
- 3.7 Η τεχνολογία πληροφορικής διεισδύει παντού
- 3.8 Νέα χιλιετία: Υ2Κ (το "σφάλμα της χιλιετίας")

4 Το διαδίκτυο

- 4.1 Το παγκόσμιο διαδίκτυο
- 4.2 E-mail, η ηλεκτρονική επιστολή
- 4.3 Η επίδραση της πληροφορικής τεχνολογίας στο ταχυδρομικό σύστημα
 - 4.3.1 Ταξινομώντας τα E-mail,
 - 4.3.2 Τα barcodes
 - 4.3.3 Κομπιούτερ πωλητές γραμματοσήμων
- 3.3.4 Τα e-stamps
- 4.3.5 Πού βαδίζουμε;

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 21 Φεβρουαρίου κυκλοφόρησε η 1η σειρά γραμματοσήμων του 2013 με τίτλο “ΕΘΝΙΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ 1913” (Μέρος Α', 100 Χρόνια από την Απελευθέρωση των Ιωαννίνων), αποτελούμενη από 3 γραμματόσημο αξίας € 1.20, σε 1.500.000 σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 10.000 ΦΠΗΚ προς € 1.90 και 3000 Κάρτες Μάξιμουμ PREPAID (3 X 1000) προς 1.60 εκάστη.

Εκτός από τους ΦΠΗΚ, κυκλοφόρησαν και 5.000 Ειδικόι Αναμνηστικοί Φάκελοι με επικολλημένα γραμματόσημο της κλάσης των 0.62 €, σφραγισμένο με την αναμνηστική σφραγίδα της σειράς, και επεταιικό μετάλλιο που εκδόθηκε από τα ΕΛΤΑ και κατασκευάστηκε από το Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμμάτων και Αξιών της Τράπεζας της Ελλάδος, με την ευκαιρία του εορτασμού των 100 χρόνων από την απελευθέρωση της πόλης των Ιωαννίνων. Τιμή φακέλου € 8.00.

• Στις 28 Μαρτίου κυκλοφόρησε η 2η σειρά γραμματοσήμων του 2013, με τίτλο

“2.400 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ”, αποτελούμενη από ένα φεγιά σε 30.000 τεμάχια, που περιλαμβάνει 2 γραμματόσημο αξίας € 1.00 και 2.00. Κυκλοφόρησαν επίσης 7.500 ΦΠΗΚ προς € 4.10 και 1000 απλά λευκώματα σειράς προς € 10.50.

Εκτός από τους ΦΠΗΚ, κυκλοφόρησαν και 5.000 Ειδικόι Αναμνηστικοί Φάκελοι με μετάλλιο, που φέρουν επικολλημένο το φεγιά, σφραγισμένο με την αναμνηστική σφραγίδα της σειράς, καθώς και ένθετο το επεταιικό μετάλλιο που εκδόθηκε από τα ΕΛΤΑ και κατα-

σκευάστηκε από το Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών της Τράπεζας της Ελλάδος, με την ευκαιρία του εορτασμού των 2.400 Χρόνων από την Ίδρυση της Ακαδημίας Πλάτωνος. Τιμή φακέλου με μέταλλο € 8.00.

• Ανακοινώθηκε από τα ΕΛΤΑ ότι επανακυκλοφόρησε η κάση των € 0.75 της σειράς "150 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ", χωρίς αναφορά στην ημερομηνία και τον αριθμό των τεμαχίων.

ΚΥΠΡΟΣ

• Στις 30 Ιανουαρίου 2013 κυκλοφόρησε η σειρά "100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΡΧΗ ΜΑΚΑΡΙΟΥ", αποτελούμενη από ένα γραμματόσημο αξίας € 0,85, σε 165.000 τεμάχια, σε φυλλάρακια των οκτώ. Κυκλοφόρησαν επίσης 7.000 ΦΠΗΚ, προς € 1.23 έκαστος.

• Στις 30 Ιανουαρίου 2013 κυκλοφόρησε επίσης η σειρά "100 ΧΡΟΝΙΑ ΣΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΚΥΠΡΟΥ", αποτελούμενη από ένα γραμματόσημο αξίας € 0.43, σε 550.000 τεμάχια, σε φυλλάρακια των οκτώ. Κυκλοφόρησαν επίσης 7.000 ΦΠΗΚ, προς € 0.81 έκαστος.

• Την ίδια ημερομηνία κυκλοφόρησε μία σειρά ενός γραμματοσήμου με τίτλο "ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ", αξίας € 0.22, σε 175.000 τεμάχια, ομοίως σε φυλλάρακια των οκτώ, καθώς και 7.000 ΦΠΗΚ, προς € 0.60 έκαστος.

• Στις 3 Φεβρουαρίου 2013 κυκλοφόρησε η σειρά "ΠΑΣΧΑ 2013", αποτελούμενη από τρία γραμματόσημα συνολικής αξίας € 2.31, σε 165.000 πλήρεις σειρές, σε φυλλάρακια των οκτώ. Κυκλοφόρησαν επίσης 7.000 ΦΠΗΚ, προς € 2.74 έκαστος.

β) ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ**ΕΛΛΑΔΑΣ**

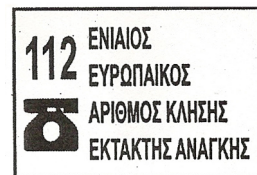
• Με την ευκαιρία των 70 χρόνων από το θάνατο του Κωστή Παλαμά, χρησιμοποιήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2013 ειδική αναμνηστική σφραγίδα.

γ) ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΟΙ ΔΑΚΤΥΛΙΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΑ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ:**ΕΛΛΑΔΑΣ**

• "ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΤΕ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΚΤΕΣ". Χρησιμοποιήθηκε από 1 έως 5 Ιουνίου 2012.

ΚΥΠΡΟΥ

• S1/2013. Χρησιμοποιήθηκε από 11 έως 15 Φεβρουαρίου, στα πλαίσια των εκδηλώσεων για την ημέρα του "Ενιαίου Ευρωπαϊκού Αριθμού Κλήσης Έκτακτης Ανάγκης "112" (11 Φεβρουαρίου 2013).

• S2/2013. Χρησιμοποιήθηκε από 21 έως 22 Φεβρουαρίου, στα πλαίσια των εορτασμών των 100 Χρόνων Σώματος Προσκόπων Κύπρου, με την ευκαιρία της "Παγκόσμιας Ημέρας Σκέψεως" (22 Φεβρουαρίου 2013).

• S3/2013. Χρησιμοποιήθηκε από 21 έως 22 Μαρτίου με την ευκαιρία της "Παγκόσμιας Ημέρας Νερού" (22 Μαρτίου 2013).

• S4/2013. Χρησιμοποιήθηκε από 26 έως 27 Μαρτίου με την ευκαιρία της "Παγκόσμιας Ημέρας Θεάτρου" (27 Μαρτίου) (Γνωστή επαναλαμβανόμενη σφραγίδα).

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

AUSTRALIA 2013 Melbourne,	10-15/05/13	Αλ. Γαληνός	210 3305086, kollecti@otenet.gr
THAILAND '13 Bangkok,	2-14/08/13	Λ. Πετρόπουλος	6947 217712, lasarosp@yahoo.com
BRASILIANA '13 Rio de Janeiro,	11-17/11/13	Γ. Θωμαρέης	6974465742, albani@tee.gr
ROSSICA '13 Μόσχα	27-29/11/13	Ελλείπουν πληροφορίες	
PHILAKOREA '14 Σεούλ	7-12/8/14	Ελλείπουν πληροφορίες	
MALAYSIA '14 Κουάλα Λουμπούρ	14-21/9/14	Ελλείπουν πληροφορίες	
LONDON 2015 EUROPHILEX	13-16/05/15	Ελλείπουν πληροφορίες (Κ.Χαζάπης, 2109813127)	
SINGPEX '15 Σιγκαπούρη	13-17/8/15	Ελλείπουν πληροφορίες	
NEW YORK '16 Ν. Υόρκη	28/05-4/06/16	Ελλείπουν πληροφορίες	

Ο Ουραλοχούχουλας

Η κουκουβάγια των Ουραλίων ή ουραλοχούχουλας (*Strix uralensis*) είναι νυκτόβιο πουλί που ανήκει στην οικογένεια των στριγιδών. Συναντάται στην Ανατολική Ευρώπη και συχνάζει στα πυκνά δάση. Έχει μήκος σώματος περίπου 60 εκ. και άνοιγμα φτερών 105 με 116 εκ. Ζυγίζει μεταξύ 500 και 1.300 γρμ.

Ζει 15 χρόνια σε ελεύθερη διαβίωση και 20 στην αιχμαλωσία.

Στον ουραλοχούχουλα δεν παρατηρείται το φαινόμενο του διμορφισμού στα δύο γένη. Η μόνη διαφορά είναι στο μέγεθος, με το αρσενικό να είναι μικρότερο και ελαφρύτερο από το θηλυκό. Μοιάζει πολύ με το γνωστό μας γκιόνη, έχει όμως μακρύτερη ουρά, μικρότερα μάτια και δίσκους στο κεφάλι ανοικτότερου χρώματος.

Σε παρατηρήσεις επιστημόνων στη Σουηδία, διαπιστώθηκε ότι τα κυριότερα θηράματα του ουραλοχούχουλα είναι ποντίκια και αρουραίοι του αγρού. Αναλυτικά, σε 2.309 περιπτώσεις που μελετήθηκε η λεία του, κυρίως την άνοιξη, βρέθηκε ότι 765 φορές τράφηκε με ποντίκια, 711 με αρουραίους, 273 με άλλα τρωκτικά, 155 με μυγαλές, 195 με πουλιά (κοτσύφια, περιστέρια, κίσσες και αγριόγαλους) και 78 με αμφίβια.

Είναι ιδιαίτερα επιθετικό πουλί. Προσβάλλει αρπακτικά πολύ πιο δυνατά από αυτό και δεν διστάζει να επιτεθεί στον άνθρωπο όταν νοιώσει ότι κινδυνεύουν τα μικρά του.

Το χειμώνα, όταν η τροφή είναι δυσεύρετη, φτάνει μέχρι τις κατοικημένες περιοχές για να την αναζητήσει.

Τις δύσκολες χρονιές, όταν η τροφή είναι ανεπαρκής, δεν γίνεται ωτοκόκια και δεν υπάρχει αναπαραγωγή.

Ο ουραλοχούχουλας φωλιάζει σε ευρύχωρες κουφάλες δέντρων, σε ύψος 4 έως 20 μ. από το έδαφος, και σε εγκαταλελειμμένες φωλιές άλλων αρπακτικών. Σε σπάνιες περιπτώσεις κάνει τη φωλιά του σε χοντρές διχάλες δέντρων, σε σχισμές βράχων ή στο έδαφος, ανάμεσα σε ρίζες.

Γεννά 3-4 αυγά μία φορά το χρόνο και τα επωάζει επί 27- 29 ημέρες. Την επώαση αναλαμβάνει αποκλειστικά το θηλυκό, ενώ το αρσενικό φροντίζει για τη διατροφή του ζεύγους. Όταν τα αυγά εκκολαφτούν, τα μικρά είναι καλυμμένα με ένα κιτρινωπό πούπουλο. Για όσον καιρό παραμένουν στη φωλιά, το αρσενικό εξακολουθεί να κυνηγά μόνο του. Επιστέφοντας, παραδίδει την τροφή στη μητέρα, η οποία φροντίζει για τη διανομή της.

Τα μικρά αφήνουν τη φωλιά ύστερα από ένα μήνα, χωρίς ακόμα να μπορούν να πετάξουν. Σε 45 ημέρες βγάζουν το κανονικό πτέρωμα του ενήλικου και χρειάζονται τουλάχιστον πέντε εβδομάδες για να χρησιμοποιήσουν τα φτερά τους με επιτυχία. Επιστρέφουν όμως στη φωλιά για να κοιμηθούν.

ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗ

Τα Ουγγρικά Ταχυδρομεία εξέδωσαν πρόσφατα το εικονιζόμενο γραμματόσημο για τον εορτασμό της εκατονταετηρίδας της Ελληνικής Καθολικής Επισκοπής του Hajdúdorog. Το γραμματόσημο απεικονίζει την *Κλαίουσα Εικόνα της Θεοτόκου* του Καθολικού Ελληνόρυθμου ναού του Μάγιαρος, τον *Παντοκράτορα* Ούγγρου αγιογράφου, απόσπασμα από το Παπικό Διάταγμα που διατάσσει την ίδρυση της ελληνικής καθολικής εκκλησίας της Ουγγαρίας, καθώς και μια λεπτομέρεια από το τέμπλο της ελληνικής καθολικής εκκλησίας του Hajdúdorog.

Οι τέσσερις εικόνες συνδέονται με το σύμβολο της Ελληνικής Καθολικής Εκκλησίας της Ουγγαρίας (*Ιησούς Χριστός Νικά*) και η σύνθε-

ση έχει στο πλάι την ίδια διακόσμηση που κοσμεί το Παπικό Διάταγμα.

Τα φύλα των Μαγουάρων ήρθαν για πρώτη φορά σε επαφή με το Βυζαντινό Χριστιανισμό τους αιώνες της μετανάστευσής τους από την Ασία, οπότε ιεραπόστολοι Ανατολικού δόγματος άρχισαν τον προσηλυτισμό τους. Μετά την τέταρτη σύνοδο του Λατερανού (1215), ο Βυζαντινός Χριστιανισμός έχασε έδαφος. Ωστόσο, οι προσευχές και οι ύμνοι του 17ου αιώνα, φανερώνουν ότι εξακολουθούσε να επιβιώνει.

Στις 16 Απριλίου 1868 οι εκπρόσωποι των 52 ουγγρικών ελληνόρυθμων εκκλησιασμάτων πραγματοποίησαν εθνικό συνέδριο, κατά το

οποίο ζήτησαν την έγκριση για να κάνουν θεία λειτουργία στα Ουγγρικά και να καθιερωθεί ανεξάρτητη επισκοπή.

Ο Φραγκίσκος Ιωσήφ Α' αποδέχτηκε την αίτησή τους και δημιούργησε το Βικαριό Hajdúdorog, ενώ στις 8 Ιουνίου 1898 ιδρύθηκε η Εθνική Επιτροπή Ελληνόρυθμων Καθολικών Ούγγρων. Το 1912 ιδρύθηκε σχετική Επισκοπή η οποία αγιοποιήθηκε από τον Πάπα Πίο

μετά, και κυριάρχησε με νόμο του 1907 από το Ουγγρικό Κοινοβούλιο. Το 1980, ο Πάπας Ιωάννης Παύλος Β' στήριξε τη δικαιοσύνη της επισκοπής του Hajdúdorog απέναντι σε όλους Έλληνες Καθολικούς Ούγγρους.

Υπενθυμίζουμε εδώ ότι η Εκκλησία των Ελλήνων Ορθόδοξων Χριστιανισμός

και στο θρησκευτικό και πολιτικό σχήμα δημιουργήθηκε από τους ιθύνοντες της Ελληνικής Εκκλησίας (Παπισμό) για τον εκδυστροφισμό της μη λατινικής Ανατολής, και την προσέγγισή του στην εξουσία του πάπα". Πρόκειται για το παπικό διάταγμα που αποκαλείται "Ουνία" και θεωρείται αιρετική.

Σημείωση.

Görög = Έλληνας, ελληνικός (στα ουγγρικά)

Ντεντενένο Μία υπέροχη

Μία από τις καλύτερες διακοσμήσεις

αίθουσας

ναί

στο

κά-

όνομα Ντεντενένο μέσος σε ξύλινο ναό του γραμματιστή

Η μούμια από το 1890 π.Χ.

Στο ίδιο φόντο παραστάσεις από τον Νέφθις, οι οποίες φέρνουν τα φτερά προς τον Όσιρι. Κάτω υπάρχουν οι φέτες του θεού Ήλδα της Άθω. Ο Όσιρι. Υπάρχουν οι φέτες του Όρου και, στο τέλος, τα δύο τσακάλια του θεού Ουπουασού και κεφάλι τσακαλιού.

Κρίνοντας από τα χαρακτηριστικά της εικόνας, το γραμματόσημο απεικονίζει την ολόσωμη μούμια, αναμφισβήτητα μπόρεσε να διατηρηθεί τόσο άριστη κατάσταση πράγματι αξιοπρό-

τις 1890 π.Χ. Η μούμια από το 1890 π.Χ. Στο ίδιο φόντο παραστάσεις από τον Νέφθις, οι οποίες φέρνουν τα φτερά προς τον Όσιρι. Κάτω υπάρχουν οι φέτες του θεού Ήλδα της Άθω. Ο Όσιρι. Υπάρχουν οι φέτες του Όρου και, στο τέλος, τα δύο τσακάλια του θεού Ουπουασού και κεφάλι τσακαλιού. Κρίνοντας από τα χαρακτηριστικά της εικόνας, το γραμματόσημο απεικονίζει την ολόσωμη μούμια, αναμφισβήτητα μπόρεσε να διατηρηθεί τόσο άριστη κατάσταση πράγματι αξιοπρό-

αμούν
η μούμια

ωραιότερες
ατηρημένες

ναμούν. Βρέθηκε στη Θηβαί
φέρετρο, από όπου και η εικό
ποσμήου.

υτή χρονολογείται από τον 20ο αιώνα

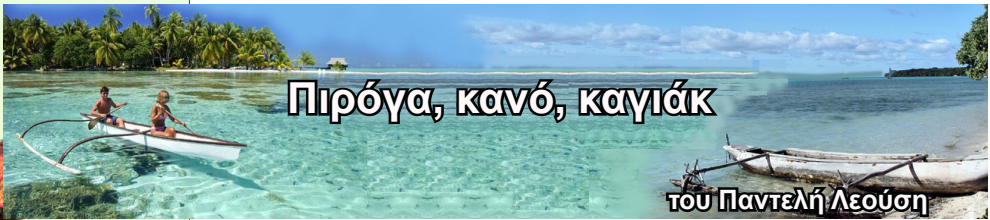
έρετρο υπάρχουν
πό τις θεές Ίσιδα
οποιές εμφανίζο-
ά τους απλωμένα

ρι, ενώ από
ν δύο μορ-

ηλιού, η αγε-
ο και ο ταύρος του Πλαζόκορο
στην Ελβετία).

ουν επίσης οι τέσσερις γιοί του
της Λίμνης Chalain, στην περιοχή Jura (κοντά
στην Ελβετία).
Η πιρόγα είναι ένα μακρύ και ευθύ σκά-
φος των ποδιών που κινείται κατασκευάζεται από ένα
μονοκόμματο κορμό δέντρου. Γι' αυτό
λέγεται και μονόξυλο. Υπάρχουν πιρόγες που
μπορεί να πλέουν με πανί, με τη βοήθεια ενός
ή δύο κουπιών (σε κά-
ποιες περιπτώσεις και

από την ποιό-
ας επάνω στο
α, αλλά και από
εμφάνιση της
ρωπιέται πώς
διατηρηθεί σε
τάσταση. Είναι
θαυμασμού.

Το χρόνο που πέρασε το PlanetSolar, ένα σκάφος που κινείται αποκλειστικά με την ηλιακή ενέργεια, έκανε το γύρο του κόσμου. Πρόκειται ασφαλώς για μία σημαντική στιγμή στην ιστορία της ναυσιπλοΐας. Ένα πλεούμενο που χρησιμοποιεί αποκλειστικά καθαρή ενέργεια και που παράδειγμά του μπορεί να αποτελέσει την αρχή για συγκλονιστικές αλλαγές στον τρόπο κίνησης των πλοίων. Με το PlanetSolar, αλλά με διαφορετικά μέσα, η ανθρωπότητα επανέρχεται στην "καθαρή ενέργεια", στις ρίζες της, όπως αιώνες τώρα, πιρόγες, κανό και καγιιάκ κινούνταν με το πανί, τον άνεμο, το κουπί, τα ανθρώπινα χέρια... Προτού ανακαλυφθούν μηχανές εσωτερικής καύσης...

Η πιρόγα υπάρχει από πολύ παλιά. Τεκμήρια γι' αυτήν συναντάμε από την νεολιθική εποχή. Στο Αρχαιολογικό Μουσείο της γαλλικής πόλης Lons-le-Sauvainer εκτίθεται μια πιρόγα ηλικίας 3.000 ετών. Βρέθηκε το 1904, άριστα διατηρημένη, κατά τη διάρκεια της ανασκαφής που έγινε στις μάργες του χείλους

περισσότερων) ή ενός μακριού κονταριού. Μπορεί επίσης να διαθέτουν πρόσθετη δοκό εξισορρόπησης. Σήμερα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στις τροπικές περιοχές της Αφρικής, της Νοτιοανατολικής Ασίας, της Ωκεανίας και σε μερικές περιοχές της Αμερικής.

Η πιρόγα κατασκευάζεται συνήθως από μονοκόμματο κορμό δέντρου.

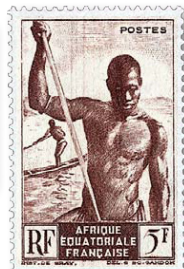
της Λίμνης Chalain, στην περιοχή Jura (κοντά στην Ελβετία). Η πιρόγα είναι ένα μακρύ και ευθύ σκάφος των ποδιών που κινείται κατασκευάζεται από ένα μονοκόμματο κορμό δέντρου. Γι' αυτό λέγεται και μονόξυλο. Υπάρχουν πιρόγες που μπορεί να πλέουν με πανί, με τη βοήθεια ενός ή δύο κουπιών (σε κάποιες περιπτώσεις και

Ετυμολογικά, η λέξη "πιρόγα" προέρχεται από την λέξη "piragua" των Μάγια, που σήμαινε μικρή βάρκα. Η λέξη πέρασε πρώτα στους Ισπανούς και αργότερα εκγαλλίστηκε.

Για την κατασκευή μιας πιρόγας επιλέγεται κορμός από δέντρα που δύσκολα σαπίζουν και η διάνοιξη του κοιλώματος γίνεται με τη βοήθεια της φωτιάς. Η φωτιά καθιστά

Οι πιρόγες μπορεί να κινούνται με πανί,...

...μπορεί να κινούνται με κουτιά ή στρώχοντας τον βυθό με ένα μακρύ κοντάρι.

ευκολότερη την επεξεργασία του ξύλου, αλλά προστατεύει επίσης από τις επιθέσεις των ξυλοφάγων εντόμων και των μυκήτων.

Σε κάποιες περιοχές ή χώρες, η υποχώρηση των δασών δεν επιτρέπει την εξεύρεση κατάλληλου δέντρου. Για την κατασκευή μιας μεγάλης πιρόγας, με ικανότητα μεταφοράς δεκάδων ατόμων και σημαντικό βάρος εμπορευμάτων (6), το δέντρο πρέπει να έχει ηλικία αρκετών αιώνων, συχνά μεγαλύτερη των 1000 ετών. Στο Βασιλικό Μουσείο των Βρυξελλών εκτίθεται πιρόγα μήκους 22,5 μέτρων, που ζυγίζει 3,5 τόνους!

Η παραδοσιακές πιρόγες συχνά φέρουν διακοσμήσεις που μπορούν να περιλαμβάνουν συμβολικά στοιχεία για την προστασία από τα κακά πνεύματα και τους κινδύνους στη θάλασσα ή στο νερό.

Το κανό αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια χιλιάδων ετών από τους ιθαγενείς λαούς της Βόρειας Αμερικής. Η λέξη "κανό" προέρχεται από τη λέξη "kenu" που σημαίνει "πιρόγα". Αυτές οι ποντοπόρες βάρκες ήταν σε χρήση από τους Ινδιάνους των νησιών της Καραϊβικής. Κατασκευάζονταν από μεγάλους κορμούς δέντρων που διαμορφώνονταν εξωτερικά με τελέκημα, ενώ εσωτερικά σκάπτονταν ώστε

να δημιουργηθεί το κοίλωμα. Οι βάρκες αυτές ήταν αρκετά ισχυρές για να ταξιδεύουν μεταξύ των νησιών.

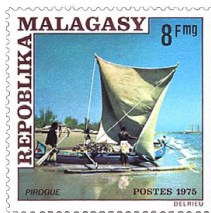
Οι Ινδιάνοι της Βόρειας Αμερικής είναι εκείνοι που δημιούργησαν την πιο γνωστή έκδοση του κανό. Αυτή αποτελείται από ένα πλαίσιο ξύλινων πλευρών που καλύπτονται με ελαφρύ φλοιό δέντρων, κυρίως σημύδας, αλλά μερικές φορές και λεύκας ή κέδρου. Αυτές οι βάρκες, που το σχέδιό τους έχει παραμείνει ουσιαστικά αμετάβλητο για χιλιάδες χρόνια, αποδείχθηκαν ιδανικές για διαδρομές στα πολυάριθμα ρέματα, στα ποτάμια και τις λίμνες της Βόρειας Αμερικής. Το μικρό βάρος του επιτρέπει επίσης την εύκολη μεταφορά του

Για μεγάλες πιρόγες χρειάζονται δέντρα έως και 1000 ετών.

όταν οι συνθήκες δεν επιτρέπουν την πλεύση.

Η φλούδα σημύδας αποδείχθηκε τέλεια επιλογή για την επένδυση του κανό. Διότι όχι μόνο είναι ελαφριά και ομαλή, είναι αδιαβροχή και ελαστική και τα δέντρα σημύδας βρίσκονται σχεδόν σε κάθε περιοχή του Καναδά. Στις δυτικές υποαρκτικές περιοχές όπου δεν υπήρχαν σημύδες, οι Ινδιάνοι χρησιμοποιούσαν ως υποκατάστατο το φλοιό της ελάτης.

Υπάρχουν και πιρόγες με πλάγια δοκό αντιστήριξης, κυρίως για χρήση σε θαλάσσιες περιοχές.

Το κανό είναι δημιούργημα των Ινδιάνων της Βόρειας Αμερικής. Στη μέση, κανό σε πίνακα της Frances Ann Hopkins.

Οι ενώσεις των κανό συνδέονταν με ρίζα άσπρου πεύκου και γίνοντες ή με ρεσίνη από έλατο.

Το κανό του Καναδά διαφέρει από το καγιάκ επειδή ο κωπηλάτης κάθεται σε θέση γονατιστή και χρησιμοποιεί ένα μόνο κουπί με μόνο μία πλατειά απόληξη. Το μήκος του είναι συνήθως περίπου 5 μέτρα, το βάρος του διαφέρει ανάλογα με τα υλικά κατασκευής και είναι κατάλληλο για τη μεταφορά δύο ατόμων.

Όταν στα χρόνια της πρώιμης Βόρειας Αμερικής το εμπόριο άρχισε να αυξάνει, η σημασία του κανό συνεχώς μεγάλωνε. Το εμπόριο της γούνας που συνέλεγαν οι Ινδιάνοι και πουλούσαν στους λευκούς αναπτύχθηκε τόσο πολύ, ώστε η ανάγκη για περισσότερα και μεγαλύτερα κανό έγινε επιτακτική. Γι' αυτό και οι Γάλλοι ίδρυσαν το πρώτο γνωστό παγκοσμίως εργοστάσιο παραγωγής κανό στο Trois-Rivières του Κεμπέκ, γύρω στα 1750. Πολλά από αυτά τα βιομηχανοποιημένα και εξελιγμένα κανό που χρησιμοποιούσαν οι έμποροι γούνας ήταν σε θέση να μεταφέρουν μέχρι και 12 άτομα και ένα φορτίο που έφτανε τα

2400 κιλά.

Ένας δεύτερος τύπος κανό είναι το καγιάκ. Διακρίνεται από το κανό του Καναδά

Το καγιάκ χρησιμοποιείται από τους Ινδιάνους αρκτικών περιοχών.

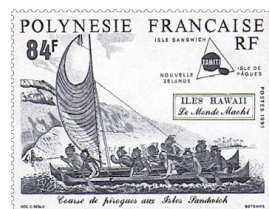

Ο κορμός του δέντρου παίρνει τη μορφή πιράγας με πελέκημα.

στο ότι ο κωπηλάτης είναι καθιστός, έχοντας τα πόδια απλωμένα, ενώ το μοναδικό κουπί έχει και τις δύο άκρες πλατυσμένες. Το καγιάκ είναι κλειστό (καλυμμένο με κουβέρτα) και έχει ως κύριο προορισμό το ψάρεμα και το κυνήγι. Χρησιμοποιείται κυρίως από τους Ίνουιτς ιθαγενείς των περιοχών της Αρκτικής (Αλάσκα, Καναδάς, Γροιλανδία). Εξαιτίας των δύσκολων περιβαλλοντικών συνθηκών αυτών των περιοχών, ο επιβάτης του καγιάκ προστατεύεται από μια φούστα που δεν επιτρέπει στο νερό να περάσει στο σώμα του και στο εσωτερικό του στο σκάφος. Εάν το καγιάκ τείνει να ανατραπεί, υπάρχει η δυνατότητα να επανέλθει στη θέση του και να αποκατασταθεί η πλευσιμότητά του με μια

ειδική τεχνική που ο κωπηλάτης εφαρμόζει, χρησιμοποιώντας το κουπί και κάνοντας μια κατάλληλη κίνηση της λεκάνης.

Είναι αμέτρητες οι εξερευνησεις που έγιναν με τη βοήθεια πιράγας ή κανό. Οι Γάλλοι Jacques Marquette (1637-1675) και Louis

Οι πιράγες μπορούν να συνδυάζουν κίνηση με πανί και με κουπί, ιδιαίτερα όταν είναι κατασκευασμένες για μεταφορά πολλών ατόμων.

Ο πατήρ Jacques Marquette εξερεύνησε περιοχές της Αμερικής και οι Jacques de Brazza, Rigail de Lastours περιοχές της Αφρικής, χρησιμοποιώντας πηρόγες.

Jolliet (1645-1700) εξερεύνησαν το Μισισσιπή και τα δάση της Βόρειας Αμερικής και μελέτησαν τον τρόπο ζωής των Ινδιάνων. Οι παραστατικές περιγραφές τους έφεραν το κανό μέχρι τις Βερσαλλίες. Ο βασιλιάς το χρησιμοποίησε για την “ευχαρίστηση του ψαρέματος”.

Οι επίσης Γάλλοι Rigail de Lastours (1855-1885) και Jacques de Brazza εξερεύνησαν τη Δυτική Αφρική. Αλλά και ο Albert Schweitzer έκανε αρκετές εξερευνήσεις. Οι μετακινήσεις όλων αυτών έγιναν με πηρόγα.

Σε πολλές χώρες, όπως η Σενεγάλη, το Κογκό και το Καμερούν, οι πηρόγες αποτελούν μεταφορικά μέσα, αλλά χρησιμοποιούνται επίσης στο ψάρεμα και σε αθλητικές αναμετρήσεις.

Στην Καμπότζη, η γιορτή των νερών, που συμπίπτει με το τέλος της εποχής των πλημμυρών, είναι η μεγαλύτερη παραδοσιακή γιορτή, με πρωταγωνίστριες τις πηρόγες.

Παρά τις θύελλες του Ειρηνικού και τις λίγες πιθανότητες πρόσβασης στα χαμένα στον ωκεανό νησιά, οι λαοί που ήρθαν από τη Νο-

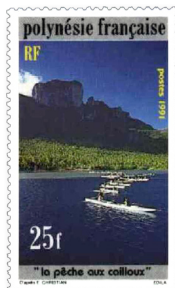
τιοανατολική Ασία πριν από 15000 χρόνια, έφτασαν στην Παπουασία-Νέα Καληδονία-Νέα Γουινέα, Μελανησία, Μικρονησία, και αργότερα την Πολυνησία, ταξιδεύοντας με πηρόγες εφοδιασμένες με πανιά. Στις περιοχές αυτές συναντάμε όλων των ειδών τις πηρόγες, ακόμα και με εξωτερικό δοκό εξισορρόπησης. Γνωστές είναι επίσης οι “βασιλικές πηρόγες” των Μπόρα-Μπόρα, που χρησιμεύουν για έναν ειδικό τρόπο ψαρέματος προς τιμή των επισκεπτών, και που στο ψάρεμα συμμετέχει ολόκληρο το χωριό.

Η κωπηλασία, σε όλες τις μορφές της, είναι θαυμάσιος τρόπος για να γυμνάσει κανείς το σώμα του. Απόδειξη και η αθλητική κωπηλασία. Για όσους όμως κωπηλατούν για βιοποριστικούς λόγους τα πράγματα είναι διαφορετικά. Δεν ξέρουμε μάλιστα τι γνώμη θα είχε “περί κωπηλασίας” ο πλοίαρχος Ουίλιαμ Μπλάι και οι 18 ναύτες

του, όταν οι στασιαστές του πλοίου Μπάουντι τους άφησαν στη θάλασσα, πάνω σε μια βάρκα, και χρειάστηκε να κωπηλατούν επί 41 ημέρες μέχρι να φτάσουν στο νησί Κουπάγκ!

Ο Άλμπερτ Σβάιτσερ με την πηρόγα του.

“Βασιλικές πηρόγες” ψαρεύουν στα νησιά Μπόρα Μπόρα με τη μέθοδο “της πέτρας” (κυκλώνουν τα ψάρια με πηρόγες και τα τρομάζουν κτυπώντας το νερό με πέτρες, όπως στην εικόνα).

Πηρόγες σε αθλητικούς αγώνες.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Με την ευκαιρία της δημοσίευσης του παραπλεύρως πλάνου, παρουσιάζουμε μία σχετική σειρά που πρόσφατα εξέδωσε η Νότια Αφρική και που που σίγουρα θα ενδιαφέρει όσους κάνουν συλλογή με σιδηροδρόμους. Για διευκόλυνση της περαιτέρω έρευνας παραθέτουμε τους σχετικούς τύπους. Στο διαδίκτυο υπάρχει πλούσια πληροφόρηση.

Τύπος

1. NATAL 0-4-0 (1860, Ηνωμένο Βασίλειο)	7. 35 Co-Co Diesel Electric Locomotive (1972, ΗΠΑ)
2. NGG 16 Garratt 2-6-2+2-6-2 (1937, Η.Β.)	8. 9E Co-Co 50 KV ac Electric Locomotive (1920-1970, ΗΠΑ)
3. 24 2-8-4 μέσης δύναμης (1948, Η.Β.)	9. 19E Bo-BoDual Voltage Electric Locomotive (Ιαπωνία, 2009)
4. 28 4-8-4, (1953-1955, Η.Β.)	10. Gautrain Electrostar Bo-bo (2010, Η.Β.)
5. 26 4-8-4 (1980, Η.Β.)	
6. GMA/M Garratt 4-8-2+4-8-4 (Η.Β., 1954-59)	

Αχ! Αυτό το πλάνο...

Η ΑΛΙΕΙΑ

...από τη συλλογή τροφής μέχρι τη διατροφή της ανθρωπότητας...

Η σημασία και η ανέκαθεν οικονομική επίδραση της αλιείας είναι φανερή στα τοπωνύμια. Το χωριό με το όνομα Πουασόν (Poissons = Ψάρια) αναφέρεται από το έτος 863. Προηγουμένως ήταν γνωστό ως Piscioné Villa. Το χωριό αυτό βρίσκεται στα βορειοανατολικά της Γαλλίας, στις όχθες του ποταμού Rongean.

1. Η ΑΛΙΕΙΑ, ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
 - 1.1 Το "καθημερινό ψωμί" συλλέγεται στην ακτή
 - 1.2 Το πρωτόγονο ψάρεμα βελτιώνει τον αλιευτικό εξοπλισμό
 - 1.3 Οι αλιευτικές δραστηριότητες επηρεάζουν τις τοπικές οικονομίες
2. ΙΔΡΥΝΤΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ & ΕΞΕΛΙΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ
 - 2.1 Το δίχτυ βελτιώνεται και γίνεται όλο και μεγαλύτερο
 - 2.2 Η εξέλιξη των σκαφών
 - 2.3 Ο αλιευτικό εξοπλισμός βελτιώνεται παράλληλα με τα σκάφη
 - 2.4 Τα ενδύματα εργασίας των αλιέων ανάλογα των συνθηκών εργασίας
3. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΨΑΡΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΥΝ ΜΙΑ ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
 - 3.1 Η ψαριά ξεπερνά τις διατροφικές ανάγκες του ίδιου του ψαρά
 - 3.2 Το εμπόριο των αλιευμάτων οργανώνεται
 - 3.3 Η επεξεργασία των βρώσιμων αλιευμάτων
 - 3.4 Παραγωγή ιχθυελαίων και ιχθυαλεύρων
4. ΟΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΙΧΝΗΛΑΣΙΑ ΤΩΝ ΨΑΡΙΩΝ
 - 4.1 Εμφανίζονται αλιευτικές χώρες και οργανώνονται επιχειρήσεις
 - 4.2 Τεχνολογικός εξοπλισμός στα αλιευτικά σκάφη
 - 4.3 Ασφάλεια στη θάλασσα με βοήθεια από τη στεριά
5. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΟΗΘΟΥΝ ΣΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΙΧΘΥΩΝ
 - 5.1 Δημιουργείται η ανάγκη για ρυθμίσεις και ελέγχους
 - 5.2 Ενάλιες αναζητήσεις
 - 5.3 Ιχθυοκαλλιέργειες σε επαγγελματικό επίπεδο
6. ΤΑ ΨΑΡΙΑ ΠΑΙΖΟΥΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟ ΡΟΛΟ ΠΑΑΓΚΟΣΜΙΩΣ
 - 6.1 Τα ψάρια είναι ένα απαραίτητο μέρος της καθημερινής διατροφής
 - 6.2 Τα ψάρια χαρακτηρίζονται και ως διατροφικό είδος πολυτελείας
 - 6.3 Προειδοποίηση για το μέλλον

Η πυγολαμπίδα

Οι πυγολαμπίδες, αυτοί οι μικροσκοπικοί φανοί που λαμπρίζουν ανάμεσα στα χόρτα τα καλοκαιριάτικα βράδια, είναι σκαθάρια της οικογένειας των Λαμπυριδών (Lampyridae). Υπάρχουν πάνω από 2.000 γνωστά είδη τέτοιων σκαθαριών που, όλα σχεδόν, παράγουν κίτρινο έως πρασινωπό φως, τόσο στο στάδιο της προνύμφης, όσο και ως ενήλικα, με μήκος κύματος 510 έως 670 νανόμετρα.

της οικογένειας δεν μπορούν να πετάξουν. Μοιάζουν με τις προνύμφες τους, γι' αυτό και οι Γάλλοι κοινά τα ονομάζουν "σκουλήκι που λάμπει" (ver luisant), αντίστοιχο του δικού μας "κωλοφωτιά".

Η πιο γνωστή από τις λαμπυρίδες είναι η *Lampyris Noctiluca* ή κοινή πυγολαμπίδα. Ένα άλλο είδος ενδημικό στον ευρωπαϊκό χώρο είναι η *Luciola lusitanica* Charpentier, της οποίας το θηλυκό έχει φτερά,

Διάφορα είδη της οικογένειας των λαμπυριδών που ενδημούν στη Μαλαισία. Όλα εκπέμπουν φως.

Αυτά τα άγνωστα για τους περισσότερους κατοίκους των πόλεων έντομα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικολογική ισορροπία. Είναι από τα πιο ικανά αρπακτικά των θαμνωδών και ποωδών περιοχών, εξολοθρεύοντας κάμπιες, σαλιγκάρια και γυμνοσάλιαγκες, με τα οποία και διατρέφονται, αφού πρώτα τα παραλύουν. Οι προνύμφες τους ζουν σε δάση, σε θαμνώδεις εκτάσεις, χερσότοπους και παραποτάμια δάση. Την ημέρα κρύβονται κάτω από το στρώμα των νεκρών φύλλων, όπου ψάχνουν για τη λεία τους.

Παρά το γεγονός ότι οι Λαμπυρίδες ανήκουν στα σκαθάρια, τα περισσότερα από τα θηλυκά

αλλά δεν μπορεί να πετάξει.

Στο βόρειο ημισφαίριο, οι προνύμφες σταματούν να τρέφονται τον Μάιο ή τον Ιούνιο, οπότε και αρχίζουν να μετατρέπονται σε νύμφες, από τις οποίες θα προκύψουν ενήλικα σκαθάρια.

Τη νύχτα, το θηλυκό εκπέμπει ένα σχετικά ισχυρό φως χρώματος πράσινου λείζερ. Τα αρσενικά εκπέμπουν και αυτά ένα φως, μικρότερης έντασης σε γενικές γραμμές από εκείνο των θηλυκών. Τα μεγάλα

μαύρα μάτια των αρσενικών είναι πολύ ευαίσθητα στο φως, γι' αυτό και βρίσκουν εύκολα το ταίρι τους ώστε να εξασφαλιζεται η αναπαραγωγή.

Τα ώριμα άτομα της πυγολαμπίδας είναι σκαθάρια.

Ωστόσο, τόσο τα αυγά, όσο και οι προνύμφες, μπορούν επίσης να εκπέμπουν φως.

Ο βιολόγος Raphaël Dubois (1849-1929) έδειξε το 1887, ότι το φως των λαμπυριδών παράγεται από αντίδραση που προκαλείται από ένα ένζυμο. Αργότερα, ένας άλλος βιολόγος, ο W.D. McElroy, απέδειξε ότι για την εκπομπή "ψυχρού φωτός" από τις πυγολαμπίδες απαιτούνται και άλλοι παράγοντες. Για να παραχθεί παρόμοια βιολογική ακτινοβολία, χρειάζεται να τροφοδοτηθεί από μια σειρά αντιδράσεις οξειδοαναγωγής.

Η αστικοποίηση και η εκβιομηχάνιση έχουν μειώσει τους πληθυσμούς των πυγολαμπίδων δραματικά. Η καταστροφή των βιοτόπων τους, τα εντομοκτόνα, η μόλυνση του περιβάλλοντος, η ελάτωση της λείας τους, συμβάλλουν επίσης στη μείωσή τους. Φαίνεται επίσης ότι επηρεάζονται αρνητικά από το φαινόμενο της "φωτορύπανσης". Αν σκεφτούμε πως για να παράγουν φως ισοδύναμο με εκείνο ενός κεριού, χρειάζεται

το "φως" περίπου 5000 πυγολαμπίδων, είναι εύνοητο ότι κάθε τεχνητός φωτισμός διαταράσσει τον ομαλό βίο τους, όπως συμβαίνει και σε πολλά άλλα νυκτόβια είδη.

Προνύμφη πυγολαμπίδας καταναλώνει σαλιγγάρι, αφού πρώτα το έχει παραλύσει.

Μία σημαντική αριθμητική παρουσία πυγολαμπίδων σε μία περιοχή μπορεί να θεωρηθεί ως ένας από τους δείκτες υγιούς φυσικού περιβάλλοντος. Παλιότερα, μπορούσε κανείς να δει χιλιάδες πυγολαμπίδες πάνω και γύρω από ένα δέντρο, στην όχθη ενός ρυακιού. Σήμερα τέτοια φαινόμενα είναι σπάνια. Περιορίζονται σε περιοχές μακριά από πόλεις, γεωργικές εκτάσεις και χωρίς τεχνητό φωτισμό.

Μία χαρακτηριστική εικόνα του φαινομένου μεγάλης συκέντρωσης πυγολαμπίδων δίνει η εικονιζόμενη κάρτα μάζιμουμ από τη Μαλαισία. Σε μεγάλες "εξωτικές" χώρες όπως αυτή, σίγουρα υπάρχουν ακόμα περιοχές όπου η πυγολαμπίδες ζουν σε μεγάλους αριθμούς, μακριά από τον πολιτισμό και τις συνέπειές τους.

Π. Λ.

Συντροφιά τουριστών (;) απολαμβάνει εν πλώ το θέαμα που προσφέρουν εκατομμύρια πυγολαμπίδες που λαμπυρίζουν επάνω στα δέντρα της ακροποταμιάς.

Το ΙΠΠΟΦΑΞ

Οι πυγολαμπίδες, αυτοί οι μικροσκοπικοί φανοί που λαμπυρίζουν ανάμεσα στα χόρτα τα καλοκαιριάτικα βράδια, είναι σκαθάρια της οικογένειας των Λαμπυριδών (Lampyridae). Υπάρχουν πάνω από 2.000 γνωστά είδη τέτοιων σκαθαριών που, όλα σχεδόν, παράγουν κίτρινο έως πρασινωπό φως, τόσο στο στάδιο της προνύμφης, όσο και ως ενήλικα, με μήκος κύματος 510 έως 670 νανόμετρα.

Αυτά τα άγνωστα για τους περισσότερους κατοίκους των πόλεων έντομα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικολογική ισορροπία. Είναι από τα πιο ικανά αρπακτικά των θαμνωδών και ποωδών περιοχών, εξολοθρεύοντας κάμπιες, σαλιγκάρια και γυμνοσάλιαγκες, με τα οποία και διατρέφονται, αφού πρώτα τα παρालύουν. Οι προνύμφες τους ζουν σε δάση, σε θαμνώδεις εκτάσεις, χερσότοπους και παραποτάμια δάση. Την ημέρα κρύβονται κάτω από το στρώμα των νεκρών φύλλων, όπου ψάχνουν για τη λεία τους.

Παρά το γεγονός ότι οι Λαμπυρίδες ανήκουν στα σκαθάρια, τα περισσότερα από τα θηλυκά της οικογένειας δεν μπορούν να πετάξουν. Μοιάζουν με τις προνύμφες τους, γι' αυτό και οι Γάλλοι κοινά τα ονομάζουν "σκουλήκι που λάμπει" (ver luisant), αντίστοιχο του δικού μας "κωλοφωτιά".

Η πιο γνωστή από τις λαμπυρίδες είναι η *lampyris Noctiluca* ή κοινή πυγολαμπίδα. Ένα άλλο είδος ενδημικό στον ευρωπαϊκό χώρο είναι η *Luciola lusitanica* Charpentier, της οποίας το θηλυκό έχει φτερά, αλλά δεν μπορεί να πετάξει.

Στο βόρειο ημισφαίριο, οι προνύμφες σταματούν να τρέφονται τον Μάιο ή τον Ιούνιο, οπότε και αρχίζουν να μετατρέπονται σε νύμφες, από τις οποίες θα προκύψουν ενήλικα σκαθάρια.

Τη νύχτα, το θηλυκό εκπέμπει ένα σχετικά ισχυρό φως χρώματος πράσινου λείζερ. Τα αρ-

σενικά εκπέμπουν και αυτά ένα φως, μικρότερης έντασης σε γενικές γραμμές από εκείνο των θηλυκών. Τα μεγάλα μαύρα μάτια των αρσενικών είναι πολύ ευαίσθητα στο φως, γι' αυτό και βρίσκουν εύκολα το ταίρι τους ώστε να εξασφαλιστεί η αναπαραγωγή.

